ERAPOOLETU informatsiooni, kultuurküsimuste ja majanduse NÄDALALEHT

Välis-Eesti

AJALEHT EESTLASTELE JA EESTI-ROOTSLASTELE

Ilmub igal teisel PÜHAPÄEVAL
20. dets. 1953
Nr 33 (456
90 ÖÖRI
10. AASTAKÄIK

Bermuuda — Berliin

Välispoliitiline ringvaade

Kommunikee, mis avaldati Bermuuda konverentsi järele, ei ütle peagu midagi, nagu seda teatud pettumusega märgivad ära kõikide maade ajalehed. Ometi kommenteerib selle konverentsi tulemusi terve maailm pidevalt. Loetakse ridade vahelt ja seda tuleb teha paratamatult ka meil. Ühte teist saab sealtki välja lugeda.

Meie seisukohalt üks tähtsamaid küsimusi, mis seisis Bermuuda konverentsi päevakorras, oli euroopalepingute küsimus, millest sõltub Saksamaa relvastumine. Oli arvata, et selles küsimuses satub peksupinki Prantsusmaa. Seda kartis ka prantsuse valitsus ja et saada midagigi positiivset kaasa Bermuudale, nõudis ta parlamendilt seisukohavõtmist euroopalepingute suhtes. Diskussioon parlamendis oli dramaatiline. Välisminister Bidault minestas oma kõne ajal ja peaminister Laniel jäi nii haigeks, et ta Bermuudale jõudes oli sunnitud heitma voodi ja ei saanud üldse osa võtta nõupidamistest. Diskussiooni tulemused olid aga nigelad. Bermuudale saadi kaasa võtta vaid parteikokkade poolt vesistatud prantsuse supp, mis ei sobinud serveerida ei ameeriklastele ega inglastelegi.

Viimasel momendil tuli Prantsusmaale ootamatult abiks N. Liit, kes juba aastaid on näinud vaeva, et takistada Euroopa ühinemist ja Saksamaa relvastumist. Tehes oma poliitikas juba varemgi esinenud 180-kraadilise pöörde, teatas N. Liit, et ta on nüüd nõus osa võtma välisministrite konvenrentsist lääneriikide poolt esitatud tingimustel. Tuletame meelde, et alles oktoobris lükkas ta järsult tagasi lääneriikide kutse tulla kokku Locarnos ja esitas oma vastuses terve rea täiesti vastuvõtmatuid tingimusi. Millest ja milleks siis sarnane meelemuutus?

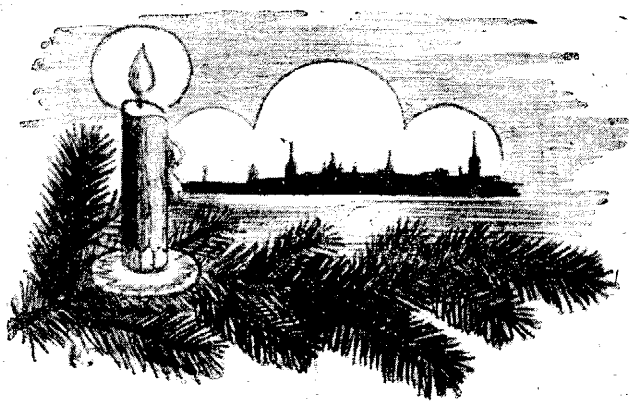
Noot, milles N. Liit lükkas tagasi kutse Locarnosse, avaldas läänemaailmale mõju, mida N. Liit nähtavasti ei oodanud. See oli mõeldud peamiselt kiilu ajamiseks Prantsusmaa ja Ameerika vahele, kuid noodi negatiivne sisu ähvardas, vastupidi, liita lääneriigid omavahel tihedamalt kokku, kui kunagi varem. See andis kõik trumbid Ameerika kätte ja jättis Prantsusmaa täiesti lootuseta positsiooni eeloleval Bermuuda konverentsil. Nähes, et lõök viltu läks, kutsus Molotov Moskvas kokku pressikonverentsi, mida ei olnud peetud juba aastaid ja katsus sellel igati pehmendada noodi mõju. Kuid ka see ei aidanud. Nüüd, just enne Bermuuda konverentsi algust ja ajal, mil Prantsusmaal oli euroopalepingute küsimus päevakorrale võetud, tuli siis N. Liit uue noodiga, milles oli kadunud eelmise noodi sõjakus ja käredus ja millega teatati, et nüüd on lääneriikide tingimused vastuvõetavad. Prantsusmaal hingati kohe pisut kergemalt. Nüüd sai Bermuudale kaasa võtta vähemalt N. Liidu noot, mis küll ei meeldinud ameeriklastele, kuid millele võis loota toetust inglastelt ja peaasi, sellega sai ehk kuidagi hoiduda kindlastest lubadustest euroopalepingute ratifitseerimise küsimuses.

Juba N. Liidu kahe viimase noodi võrdlus pidi igale lugejale näitama, et tegemist on selge taktikalise manöövriga külma sõja kaunis kuumal rindel, sest ükski suurriik ei saa muuta oma poliitilisi vaateid üle öö, nagu kindaid. Prantslastel ei õnnestunudki välja mängida N. Liidu nooti trumbina. Bermuudal kus rõhutati uuesti euroopalepingute kiirema ratifitseerimise vajadust ja mis veel tähtsam, seal tehti väga osav

(Järg lhk. 6)

Aga siiski kristlased...

Välis-Eestile kirjutanud ôp. Endel Kôpp

„Sest Jumala õndsakstegev arm on ilmunud kõigile inimestele ja kasvatab meid, et me hülgaksime jumalakartmatu elu ja maailma himud ning elaksime mõistlikult ja ja õieti ja jumalakartlikult praegusel maailmaajastul, oodates õndsa lootuse täitumist ja suure Jumala ning meie Õnnistegija, Jeesuse Kristuse auhiilguse ilmumist, kes iseenese andis meie eest, et meid lunastada kõigest ülekohtust ja puhastada enesele pärisrahvaks, kes agar on headele tegudele."

Tiitus 2. 11—14.

Need olid n. n. esimesed rahujõulud, a. 1945, pärast aastatepikkust ametlikku verevalamist, kui kodumaata hulkuri teekond mind jõuluõhtul viis öömajale Punase Risti lagunenud barakki, ühel palju kannatanud maal — õnnetus Poolas. Poolpimedas, külmas ruumis istus kolm või neli noormeest ja poissi väikese laua ümber koos — laual kuuseoks tühjas konservipurgis jõuluõhtu tähistamiseks. Nemadki võõraste vallutajate ning maajagajate poolt kodutuiks ning põgenikeks muudetud — ja seda omal kodumaal.

Üks meestest kõnetas mind keeles, mis küll oli põlatud, aga milles siiski ennast arusaadavaks teha saime: „Kamraad, kas tead, et täna on jõuluõhtu?" Kui jaatasin, siis järgnes selgitust sooviv lisaküsimus: „Oled sa katoliiklane või evangeelne?" Vastuse saades sõnas ta järelemõtliku, otse kohtuotsust kuulutava tõsidusega: „Katoliiklane või evangeelne — aga s i i s k i k r i s t l a n e. Õnnistatud olgu need pühad sulle!"

Hiljem sain teada temagi saatuse — ta oli tulnud haiglast ega saanud enam koju, kuigi tema kodukoht oli „vabastatud" — jäädes aga vallutaja piiridesse, kes ei karda Jumalat.

Selle võõra noormehe sõnad on jäänud mulle alatiseks meele. Jõuluõhtul kostavad nad eriti selgelt: S i i s k i k r i s t l a n e. See tähendab: meil oli m i d a g i, mis meid ü h e n d a s — ka peale saatuse tühtsuse. See oli midagi, mis meid pidi aitama kanda oma troostitut saatust, andma meile jõudu ning lootust.

Siiski kristlane — neist sõnust kostis ja kostab ka täna mulle see, et oled sinagi nende hulgast, kes on kuulnud kõigile inimestele ilmunud J u m a l a õ n d s a k s t e g e v a s t a r m u s t ja kes sellele armule oma elu ja saatuse võivad rajada. See tähendab, et kuigi oled kaotanud palju — on sul siiski veel midagi, mis sind r i k k a k s teeb: sind üksikult, isiklikult — sulle andes igatsuse täiuse poole, kõiki õnnetuid hulgani keos aga liidab ü h e m õ t t e ümber, millest s u u r e m a t ei olegi — ja see on a r m a s t u s — armastus Jumala ja armastus ligimese vastu.

See armastus ühendab juba, aga peganiseerida Peipsitaguste eestlaste taaks ühendama veelgi rohkem neid, kes ristiinimese nime kanda tahavad. Selles armastuses ongi ju viimaks meie kui kannatajate ainuke troost ja selles näivad peituvat ka uue, parema maailma ajastu alged. Juba nüüd sa võid olla kindel, et need, kes enne söömist ristimärgi leivale teevad, need, kes veel kuuseoksaga Kristuse sünnipäeva tähistavad, need pole kaotanud veel oma inimesenägu meie üldiselt ebainimlikul asjastul. See vähenegi hea, mis veel säilinud on, annab siiski lootust, et inimkond k r i s t l i k e väärtuste abiga ennast kord jälle sirgu ajab, kui talle senise tee ekslikkus selgeks on saanud, kuigi see selgus võibolla kalli hinnaga tuleb lunastada, kannatuste, nälja ning surmaga. Aga seda kindlam on siis ka otsus: J u m a l a k a r t u s t on vaja.

Kellegil ei ole muidugi Jumala tundma õppimiseks vaja valida viletsuse teed, aga kes meist õieti üldse oma saatust viimaks valida saabki — ja kas on see meie teene, et oleme hetkel suurtest katsumistest pääsenud? Seda, millest osa tohime saada siin, seda me kahjuks ei saa jagada oma kodumaaga üle mere ja aja — mis meid l a h u t a v a d. Aga mõtted ja tanded, mis meid mõlemaid pooli ü h e n d a v a d, eriti jõulutundidel, on kantud ü h e s t j a s a m a s t u s u s t: meie lunastuse lootus täitub suure Jumala ning Õnnistegija Jeesuse Kristuse auhiilguse ilmumisel. Ainult aeg ja tund on meie eest veel varjule jäetud. Aga olles apostli poolt õ p e t a t u d ooteaja kasutamiseks, tahame ennast kasvatada Issanda pärisrahvaks, kes oma agarate heade tegudega on valmis tõendama, et me üksnes seepärast tohime oodata armu ning halastust taevast, et me k a i s e anname oma armastusest tõendi temale. Mida teie olete ühele mu vähemaist vendadest teinud, seda olete te minule teinud — on Issanda enese ilus ülesanne meile tuntud.

Ja siin avaneb meil vägagi avar töö-põld — toetada neid, keda kristlasel aidata on kästud. Ärgem unustagem kunagi, et meil on kohustusi nende kaasinimeste vastu, kes oma lootuse meie abile panevad, sest nad usuvad, et meie oma õnnelikuma saatuse pärast t ä n u andmata ei jäta.

Meie ei saa küll otseste tegudega aidata neid, kes meist eraldatud on vägivallaga, küll aga saame oma ulatuse piirides häid tegusid tehes kasvatada ennast liitumiseks nendega, kes pimeduses valgust igatsevad näha, kes v a b a d u s t elu esimeseks tingimuseks

(Järg lhk. 6)

Tartu jõulud

Tähtvere pargis kõndisime
ja otsisime jõuluime:
Kas on see siin, kus raagus pôôsas
härm okstel õitseb valges lôôsas?
Raudkivist sambal kiri kenam:
„Siit saadik, aga mitte enam!"

Siis Suurel Toomel kuulasime,
kas Laps ei hüüa Neitsi nime. —
Kuid keset südatalve valjust
ei purska veri ohvrikaljust,
vaid vastu linna palust puna
Baer väidab: „Elu märk on muna!"

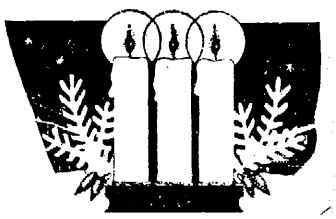
Mäelt Kassiorgu kadusime,
öö painas luid, jääkülm, haudpime.
Käed piki-Endatapja pinki
kui kobaks teise ilma linki.
Ma tühja ja sa täide lähed,
puul jäävad kokku nimetähed.

Ivar Grünthal

Rôômsaid jõulu pühi ju õnnelikku uut aastat oma lugejaskonnale ja kaastöölistele kogu maailmas

soovib

VÄLIS-EESTI TOIMETUS JA TALITUS

VÄLIS-EESTI JÕULULAAT ON AVATUD KA PÜHAPÄEVAL, 20. skp.

Eesti NSV Teaduslik Raamatukogu

Välis-Eesti

Ajaleht eestlastele ja eestirootslastele.

Vastutav väljaandja (Ansvarig utgivare) Per Wieselgren.

Peatoimetus:
H. Kauri, H. Laretei, H. Rajamaa, V. Saarsen, V. Uibopuu, L. Urm.

Tegevtoimetus:
H. Ester, M. Kuldkepp (sekr.), M. Üürike.

Toimetuse ja talituse aadress:
Box 2171, Stockholm 2.
Asukoht: Lilla Nygat. 8, Sthlm.
Tel. 11 50 31.
Postgirokonto: 50 27 55,
Estniskt Tidningsförlag, ek. för.

Üksiknumbri hind 90 ööri. Tellimised: 3 kuud kr. 5:—, 6 kuud kr. 10:—, 12 kuud kr. 18:—.

Kuulutused: Omaste otsimise kuulutused ja tervitused 10 ööri sõna, alammäär kr. 1:—, tutvuseotsimised 30 ööri m. m., tööotsimised 25 ööri m. m. Sünni-, kihluse-, abiellumise- ja surmakuulutused 20 ööri m. m. Ärikuulutused 40 ööri m. m. Tekstis ja esiküljel 100% kallim.
Aadressi muudatus 20 ööri.

Kirjastus: ESTNISKT TIDNINGSFÖRLAG, ek. för.

Stockholm 1953
Linkoln Bloms Boktryckeri AB

Saladus

Lugu, millest nüüd tahan rääkida, on väga salajane ja oleks vast parem kui seda edasi ei räägitaks. Alguses ei olnudki midagi põnevat, kõndisin rahulikult Stockholmi peatänaval, vaatasin jõuluaknaid ja pidasin väikest plaani, mida jõuludeks osta ja kinkida. Lastele ja naisele olin juba kingid välja vaadanud, ainult ämmale oli veel kingitus lahtine. Trügisin lähemale ühele suurele vaateaknale, kui komistasin ja tundsin jalgade all midagi paki taolist. Vaatan maha — ümbrik suur ja kõhukas. Vaese inimese asi, esimene mõte oli kohe — raha. Tõstan ümbriku maast ja vaatan, sees suured pikad nimekirjad. Esimese ehmatusega arvasin, et nüüd hullud hakkavad vist ka meie hulgas Strängnäsi kirju levitama, kuna ühele kirikule otsitakse pead. Siis aga nägin, et oli kirjutatud masinaga ja mitmesaja inimese nimekiri. Mõnes kohas oli kustutatud, mõnes kohas maha tõmmatud ja pealekirjutatud. Vahel olid mõned nimed suurte siniste ja punaste joontega alla tõmmatud — asi läks põnevaks. Poetasin siis kirja taskusse, tõmbasin krae ülesse, naeratasin süüdlase näoga nagu oleks saapa paela kinni pannud ja otsisin lähema kohviku, et kirjaga ja paberitega lähemat tutvust saada. Kohvikus panin piibu põlema ja harutasin paberid lahti, et asjasse suuremat selgust saada. Nimekirjade lõpus oli siis suurte tähtedega kirjutatud — Jõuluvana. Jõuluvana, vaene mees, oli omad nimekirjad ära kaotanud. Minu esimene mõte nagu igal ausal kaasmaalasel, et panen kirja kinni ja saadan jõuluvanale ära. Siis tuli aga meelde ämm, oma lihane ämm. Ei olnud ma ju temale kingitust veel ostnud. Mõtlesin nüüd, et ehk vast on ka ämma nimi Jõuluvana nimekirjas, kuna siis poleks mul vaja temale kingitust osta. Nii omavahel üteldes — mina oma ämma kardan. Põgenesin ju kodumaalt õieti ära peamiselt tema eest, kuid kujutage minu ehmatust, kui mind Gotlandilt toodi Stockholmi laagrisse ja esimene tuttav keda seal nägin oli oma ämm. Sellepärast ka minu ennejõulune ärevus selle kingituse pärast.

Hakkasin siis õige hoolega nimekirja uurima. Nimekiri algas suurte ja kõrgete ninadega nagu presidendid. Neid oli seal õige mitu nimekirjas olnud, kuid ainult kaks oli alles, teised olid maha tõmmatud. Oli küll märgata, et kolmas nimi oli G-ga alanud. Kahele presidendile oli jõulukingituseks määratud A. Mägi „Kuidas valitseti Eestis". Järgnesid ministrid. Neid oli kohe mitu kohekülge. Nimekiri algas Oslo valitsuse sõjaministriga ja lõppes uue aasta ööl moodustatud Muttika valitsuse saunade ja avalike asjade ministriga. Kingituse leidmisega Jõuluvana vist väga suurt vaeva polnud näinud, kuna kõikidele oli määratud H. Jõe „Saadikud põlvpükstes".

Peale ministrite tuli veel palju asutisi ja organisatsioone, ametmehi ja eraisikuid, ajalehti ja kirjastusi. Ka sealt jäid mulle mõned kingitused meelde.

Eesti Rahvusnõukogu oli hinnatud kõrgelt, kuna sinna oli määratud kingituseks Veskimäe „Igaviku lävel" ja tema peasekretärile Heinrich Markile A. Adsoni „Väikelinna moosekant". Eesti Komiteele oli määratud **K.** Ristikivi „Ei juhtunud midaga" ja tema esimehele, kes samal ajal on Rahvusfondi esimeheks. K. Asti „Kahe tule vahel". Eesti Rahvusfond ise sai A. Thoeni „Võlaraamat" ja peasekretär Arnold Peets D. Carnegie „Kuidas võita sõpru ja mõjustada inimesi".

Teistest organisatsioonidest jäid meelde radikaal-demokraadid, kuhu oli määratud Viinapuu „Vaimutervishoiu põhijooni". Sinna oli Jõuluvana kirjutanud punase pliiatsiga märkuse „igale mehele üks". Teisele suurele organisatsioonile, Laiu erakonnale pagu Jõuluvana oli märkinud, oli määratud V. Uibopuu „Linnud puuris", aga Eerik Laiule endale G. Helbemäe „Elamata elu". Asunike juures oli hinnatud nende loodusläheduse ja kingitud Helbemäe „Käigu odraokkaga". Põllumeeste kogude mõttekaaslastele oli kingitud Karl Rumori „Uned ja mured" ja Tõnis Kintile isiklikult A. Kallase „Armastuse vangid". Keskerakonnaga oli vist olnud raskusi, kuna sinna oli Jõuluvana kirjutanud mitu kingitust, need järjest maha tõmmanud ja siiski viimaks märkinud A. Gailit „Kas mäletad, mu arm!".

Rahvuslik Liit oli endale saanud V. Mettuse „Narrid, näitlejad ja nõiad" ja sotsid A. Adsoni „Ise idas, silmad läänes".

Kuna mind huvitasid ka ajalehed, siis neid otsides, leidsin ka need. Stockholms-Tidningeni eesti osale oli määratud A. Kase „Kartuse ja lootuse vahel", Teatajale I. Talve „Ainult inimene", kusjuures ärijuht V. Palmile oli määratud P. Kleisti „Mahamängitud võit". Välis-Eesti omandas V. Veskimäe „Kolmas võimalus" ja Eesti Post Kravtshenko „Ma valisin vabaduse". Vanale Eesti Teatajale oli määratud aastakäik „Justitia't".

Tuntud nimedest jäid veel meelde „starke man" Arvo Horm, kes oli saanud G. Helbemäe „Vaikija", P. Poom, kellele olin määratud P. Wieselgreni "Från hammaren till hakkorset", Eesti Kirjanike Kooperatiivile oli lubatud E. Voitki "Kui aknad valgenevad" ja Ortole sama kirjaniku „Maa põleb".

Ma oleksin veel lugemist jatkanud, kuid siis tuli jälle meelde ämm, lõin ümbriku ruttu jälle nimekirju täis, kleepisin kinni, kirjutasin peale Jõuluvana, c/o Kirotar ja viskasin posti. Pärast tuli küll ehmatus peale, et kas ta nüüd läks õieti. Kuid küll ta õieti läks, kuna mõned on saanud juba kingitused kätte ja just nii nagu see oli nimekirjas.

Kuid ärge sellest teistele rääkige, kuna see on kõik saladus.

M. Piparmünt

Rahu maa peal?!

VÄLIS-EESTILE KIRJUTANUD MIN. HANS REBANE

Jõulud, mil sündis Rahuvürst, on selle järele kristliku maailma rahupühad. Kuid on meil olnud seni seda nii igatsetud rahupõlve? Võrdlemisi rahulik oli kaks esimest aastasada Kristuse sündimise algusest arvates. Kuna siis oli Euroopas tugev Rooma keisririik, nimetati seda ajajärku „Rooma rahuks" — Pax romana. Sest saadik ei ole aga, kui maha arvata lühike ajajärk Saksa-Prantsuse sõja lõpust 1871 kuni I Maailmasõja alguseni 1914, kogu selle 17 aastasaja jooksul, alates ristisõdadest, rahu maa peal olnud pikemalt. Veelgi enam. Tuleb õigus anda neile, kes tunnistavad, et 1914 peale ei ole Euroopas tõelist rahu üldse enam olnudki viimase 40 aasta jooksul, eriti veel teise maailmasõja järele. Seda ütleb üks inglise ajaloolane Fischer 1942 teise maailmasõja lõpu eel juba omas raamatus pealkirjastades selle „Euroopa ajastu lõpp". Ja 1950 ütleb teine, tuntud USA ülikooli professor Sorokin, et „Euroopa periood inimkonna ajajärk on küll juba lõppenud". Mis on selle põhjused?

Inglise kuulus loodusteadlane Darwin ütles oma põhjapanevas töös 1859. s. o. 100 aasta eest, et looduses valitseb põhitoonina — võitlus olemasolu eest, mis käib ka inimeste kohta. Selle õpetuse ulatus on üldiselt teada: võitjaks jääb see, kes tugevam, olgu see taim, loom või inimene, ja kogu olemasolus käib alaline võitlus. On ka neid teadlasi, kes kinnitavad, et inimkond on oma põhiloomult sõjakas — ja sõjad on inimkonnas rahvaste ja riikide vahel loomulikuks abinõuks omavaheliste lahkhelide — mis ju iial ei lõpe — lahendajaks. Kõneldagu rahust ja ihaldatagu seda kuipalju tahes, aga inimkond valib lahtiste või kinniste silmadega tavaliselt sõja. Nii on olnud see seni nagu näitab senine ajalugu.

14 aasta eest alganud kuumale teisele maailmasõjale järgnes külm sõda, mille lõppu ei tea keegi ette näha. Kõneldakse rahust nii läänes kui idas, kardetakse sõda nii läänes kui idas. Sõda alustab tavaliselt see, kes usub võidusse. Kuid sõja võitja kaotab rahu nagu näitas teine maailmasõda, ja sõja alustajad I ja II maailmasõjas — Willem II ja Hitler, kes uskusid kindlasti võitu, kaotasid selle sõjaliselt. Praegu on aga uus asjaolu päevakorral — aatom ja vesinik oma hirmsa purustamisjõuga. Kas need „apokalüptilised" sõjariistad nagu neid Vana Testamendi eeskujul nimetame, mille tarvitamine teeb maailmale lõpu, hoivad kuuma sõja alustamise ära? Inglise kaitseminister ütles hiljuti, et sõja alates on London 8 tunniga purustatud. Samalaadilisi kartusi avaldatakse vahetevahel USA-s. Seal oodati viimasel ajal, et president Eisenhower nõuab kongressilt siiski summat 10 miljoni dollarit, et püüda ära hoida ähvardavat purustamist sõja puhkedes. Selle asemel esines aga Eisenhower nagu teada Bermudasse tulles oma projektiga aatomi kontrolli asjus, mille vastu eriti Churchill Bermudas oli vaielnud.

Ja Kreml teab omalt poolt, et sõda alates on 2 ööpäeva jooksul ta tähtsamad keskused, tööstused ja teedevõrgud purustatud. On see nii, siis on sõja edasist käiku raske ette näha. Selle juures on aga sõda Koreas mitu aastat enam kui tigukäiku käinud, kus kogu lääneilmast tulnud sõjaväed ei saanud jagu sealsetest „vabatahtlikest" ja praegu Panmunjonis „rahu"-läbirääkimistega ehitatakse uut Babüloni torni, kus lõpuks keegi enam teineteise keelest aru ei saa.

Ja lõppude-lõpuks, mida võivad maailmale anda igasugused läbirääkimised, kongressid ja konverentsid, mida on viimaseil aastail peetud? Euroopa loetavaim kirjanik-ajaloolane Stephan Zweig kirjeldab oma viimases töös „Eilne Euroopa" seda maad I maailmasõja eel kui aega, mis küll ilmaski tagasi ei tule, kui Euroopa ligemale mõnekümne aastase rahu järele nii majanduslikult kui kultuuriliselt õitsele oli tõusnud, kus inimene võis vabalt liikuda ja isegi tsaaristlikus Venes oli rahvaesindus. Kuid vahe nüüd teise ja esimese maailmasõja järel on veelgi sügavam. Zweig näitab kujukalt, kuidas I maailmasõja järele ka igasugused konverentsid oma senise tähenduse olid kaotanud, mille kujukamaks näiteks oli Rahvaste Liit, nurjunud katsed relvastuse vähendamiseks ja palju muud. Sellevastu on Moskva propaganda maailma uputamas, nii et läänemaailma hääl selle vastu nõrga pirisemisena tundub.

Telse maailmasõja järel Rahvastelidu eeskujul San Franciscos loodud Liitunud Rahvaste Organisatsiooni (UNO) ühes oma alluvate organisatsioonidega 8000 (!) ametnikuga, nimetas hiljuti Lääne-Saksa valitsuse ametlik häälekandja „surnult sündinud hiiglaseks". Praegust ajajärku võib nimetada seetõttu õieti enneolematuks, kus nii läänes kui idas on valitsemas peata olek, nii et ei ole veel väljakujunemas sihikindlamat poliitikat, kuigi Moskva lõpusihiks on maailma kommunistlikuks muutmine ja läänel kommunismi hävitamine.

Kõneldakse palju mõlemil pool rahust ja kokkuleppest. Kuid mis alusel? Nende ridade kirjutamisel oli just lõppenud palju tolmu sünnitanud Bermuuda konverents, mille kohta selle lõppemisel ütles London, et see oli pettumuseks kõigile, kes lootsid sealt mingit lahendust Moskvaga, ja Pariis, et ainukene otsus mis seal tehti oli, et Moskvale tema noodile vastus anda. Selleks ometi tarvis ei olnud ei kolme „suure" ega isegi välisministrite konverentsi, vaid see vastus oleks võidud vastavais kantseleides kokku seada. Mida on oodata eelseisvaist konverentsilest ida ja lääne vahel? Seni ei oota neist lääs mitte erilist, niipalju peaks vist juba idat tundma, kuigi „diplomaatilised vaatlejad" vahel on pessimistid ja „rahutust" tunnevad, varsti aga jällegi optimistideks muutuvad.

Ja meie pagulased? Roosevelt, Truman ja Eisenhower, samuti rida USA välisministreid kuni Dulles'eni, on eriti viimasel ajal meile niipalju julgustavat ütelnud, ja Kersten selle suure ja võimsa maa opiniooni liikuma panemas. USA ei tunnusta põhimõtteliselt sõja ajal toime pandud muutusi nagu oli seda Baltikumi okupeerimine, nüüd annab meile aga ka lootusi meie riikliku iseseisvuse taastamiseks. Aga kuidas see sünniks? Üteldakse, et muidugi rahulikul teel, sest pika peale peaksid orjastatud rahvad end ise vabastada võima.

See tähendab, et Balti küsimus on pandud laua alumisse ja sügavasse sahtlisse, kuna ju kõige pealt Kesk-Euroopa küsimus lahendust peab leidma. Millal seegi tuleb ja mil viisil? Kas ikkagi kokkuleppega? Kuid juba Bismarck ütles lühidalt, et „õigus on sellel, kellel on võim". Põhimõte, et lõppude lõpuks „ikkagi õigus võidab" on jäänud senini siin ilmas tühjaks fraasiks nagu ka ajalugu on näidanud. Ei ole ka ajaloos seni juhtunud, et riigid saavad vabadeks ja tekivad õiguse võidu teel ilma sõjata. Vilmaseks näiteks on selles osas Israel.

Aga siiski, kas ei ole ka ajalugu näidanud, et diktatuurid on vaid ajutised, seega ei ole igavene ka Kremli-hirmuvalitsus. Kuid riigid liiguvad aeglaselt kui „raudsed loomad". Kultuuriline Euroopa ei tohiks ikkagi hävineda. Maailma arengut on meile nägematud seadused juhtimas. Olgu kannatust ka meil paguluses. Valmistame end pahema vastu, kuid loodame lõpuks siiski kõige paremat, õpetasid omal ajal inglased.

Suurepärane jõulukink meie rootsi sõpradele

Voldemar Veedam

Segla för livet

Kirjeldus „Erma" sõidust üle Atlandi.
276 lhk. rohkete foto-illustratsioonidega.
Hind kr. 17:50, kõites kr. 21:—

SAADAVAL VÄLIS-EESTIS

UUSI JÕUDE VÄLIS-EESTI TOIMETUSSE

Alates käesolevast numbrist on Välis-Eesti toimetus täienenud rea uute nimedega. Peatoimetusse on juurde tulnud end. Eesti Teaduste Akadeemia ja hiljem Tartu Ülikooli sekretär mag. sc. Hans Kauri, tuntud kooliraamatute autor ja haridustegelane mag. phil. Herman Rajamaa ja end. Tartu Aedvilja Keskühisuse juhataja õigusteadlane Leo Urm. Kuna senine tegevtoimetaja kirjanik Valev Uibopuu siirdub Lundi jatkama oma stuudiumit, mida ta alustes Helsingi Ülikooli juures, ei saa ta enam tegevtoimetuse tööst osa võtta ja ta on nõustunud jatkuvalt oma toetust andma peatoimetuse koosseisus. Tegevtoimetuse koosseisus on nõustunud oma tööjõudu rakendama õigusteadlane Heldur Ester ja Madis Üürike.

Eesti Abi jõulukorjandusega Saksamaal asuvate eesti laste, vanade ja haigete heaks laekunud summana saadeti 9. detsembril Saksamaale 4.000 krooni. Kuna kogutud summade kohta ei olnud veel ülevaadet, siis otsustati saata seni laeknud summad teele, et Saksamaal jõutaks pühade puhul abivajajaid veeles pidada. Teine osa laekuvatest summadest läheb teele nende päevades. Sellega ühenduses palutakse korjanduse teostajaid kogutud summade äratoomisega lahkelt kiirustada.

W. Mettuse artikli „Jesuiit jutustab eestist" järg ilmub meie lehe järgmises numbris.

Laupäeval 19. skp. ilmub müügile

Kol. VILLEM SAARSENi teos

Johan Laidoner

HIND KR. 17: 50

Tellida

Välis-Eesti

BOX 2171, STOCKHOLM 2.

EESTI ALGKOOLI JÕULUÕHTU

Möödunud pühapäeval, 13. dets. toimus Stockholmi Eesti Algkooli traditsiooniline jõuluõhtu. Kui kõneldakse mõnel poolt leigust rahvuslikest üritustest osavõtu vastu, siis sellel jõulupuul võis küll märgata vastupidist, kuna suur saal oli täielikust täis kiilutud nii noori kui vanu kaasmaalasi. Loomulikult oli tähtsus sellel, et olid jõulud, kuid samal ajal näidati meie kaasmaalaste poolt seda õigustatud lugupidamist eesti algkooli vastu, mida ta on väärt.

Jõulukõne pidas Eesti koguduse õpetaja A. Täheväli, kes kõneles südamesseminevalt nii noortele kui vanadele.

Lastevanemate ja koolilaste kaasabil oli pr. Milvi Laid lavale toonud A. Valgma jõulunäidendi „Kuri vitsakimp", mis eriti noorema pere poolt leidis sedavõrd suurt ja kõrget hindamist, et kogu näidend peaks leidma asjalikku teatrikriitikat. Näidendi muusikalise osa oli koostanud Verner Nerep, tantsud ja liikumine oli Juta Juunolt ja Leini Mälgult ja dekoratsioonid Roman Välilt.

Loomulikult kuulus õhtu finaali Jõluvana suure kingituskotiga, kus lapsed esitasid mitmesuguseid ilusaid ettekandeid, mis olid küll ettenähtud jõluvanale, millest aga osa said ja jõuluõhtu külalised.

Külakosti tõi Stockholmi Lucia, kellele anti Eesti Algkooli poolt lilli.

MAG. SC. H. KAURI LOENG KOPENHAGENIS

Nordisk Herpetologisk Forening'i kutsel esines mag. sc. Hans Kauri hiljuti Kopenhageni Zooloogia Muuseumis teadusliku ettekandega.

HEA MUINASJUTT

Üks muinasjuttude tekkimise viise on see, et ema jutustab neid oma lastele. Ja kohe võib märgata, kas muinasjutud on populaarsed või mitte. Nii toimis pr. Adelaide Otema ja muinasjutud meeldisid lastele väga. Nii on nendest üks, „Kuningas Heasüda", ilmunud trükis.

Raamat on hinnalt väga odav kr. 2: 80, hoolimata sellest et kaas on nelivärviline ja mitmeid pilte tekstis. Samat on sobiv kõikidele eesti lastele.

Kõige lihtsam on saada selle raamatu omanikuks sel teel, et kirjastus „Törviku" postgiro nr. 45 13 43, Hauptvägen 44 II, Enskede, või Estniskt Tidningsförlagi pg. 53 27 55, Box 2171, Sthlm 2, arvele maksate raamatu hinna ja raamat saadetakse Teile koju ilma postikuludeta koju kätte.

Malmö uudiseid

Malmö Eesti kooli jõulupuu toimub Österportskola aulas Norregatan 20 pühap. 20. dets. s.a. kell 17. Kooliõpilaste ja Malmö eesti kahekordse meeskvarteti ettekandeid hr. J. Reitalu juhatusel. Jõuluvana.

PROF. A. PERANDI VABA EESTI KOMITEE ESIMEHEKS

Vaba Eesti Komitee, New York, N. Y., põhikirja järgi kuuluvad tema juhatuse liikmed iga aasta ümbervalimisele. Järjekordne valimine toimus 7. detsembril s. a., millel 1954. aasta ametiajaks valiti: esimeheks — Adolf Perandi, sekretäriks — Aleksander Kütt. Nende ametiülesannete täitmine algab 1. jaanuaril 1954. Laekuri, Aksel Mei, ametiaeg juhatuse liikmena kestab veel, mispärast ta seekord ei kuulunud ümbervalimisele.

ED. WIIRALT HAIGE

Operatsioon vereülekannetega.

Pariisis elutsev eesti graafika vanameister Eduard Wiiralt on ligemale aasta aega kannatanud tervislike häirete all, mille tulemusena ta kehakaal kartustäratavalt langes. Arstid ei suutnud algul avastada haiguspõhjust, kuid hiljuti leiti muudatusi maos, millised tegid operatsiooni vältimatuks. Enne operatsiooni teostati kunstnikule kaks vereülekannet, et tõsta ta üldist vastupanujõudu. Operatsioon ise toimus teisipäeval 8. detsembril Avenue de Clichy 91 erakliinikus. Loodetakse, et kunstnik nüüd pärast haiguspõhjuste kõrvaldamist kiiresti toibub.

SILVIA LEITU STOCKHOLMIS

Invaliidifondi korraldusel toimub E. Komitee ruumes Silvia Leitu akvarellide näitus, kusjuures müügiprotsent laekub Invaliidifondile.

Näitusel on esitatud 23 akvarelli (kompositsioonid, natüür mordid, lilled) Göteborgi Konstsalongis toimunud Silvia Leitu debüütnäituselt (väljapanekuid oli kogusummas 36) ja hulk väikesi visandeid eelmainitud töödele, millised oma hinnalt on kättesaadavad igale kunstihuvilisele.

Göteborgi näitus äratas sealses kunstipublikus erakordset tähelepanu ja tuntud kunstiarvustajad suhtusid eesti naiskunstniku töödesse kiitvalt ja heatahtlikult.

Birger Idelius kirjutab näit. sel puhul: „Eestlanna Silvia Leitu on rafineeritud joonistaja ja internatsionaalselt koolitatud kunstnik, kes omab midagi samast andest kui kuulus Pascin, suutes isegi olemasolu mülgastest leida „uuelaadilise ilu õisi!".

Göteborgs Posteni kunstiarvustaja märgib, et kunstnik Silvia Leitu ei ole õppinud mitte ainult kodumaal, vaid ka Müncheni kunstiakadeemias prof. Preetoriuse juures. „Ta käsitab akvarellide tehnikat kindlalt, elegantselt ja isikupäraselt, vaatamata oma väga napile kontuuri kasutamisele, suudab ta sellegi vähesega anda täpselt rõhutada tahetud effekti, kusjuures värvid nagu kerged loorid hõljuvad maitsekates buduaartoonides üle terve pinna. Kõikides interiöörides, oma originaalselt riietatud või poolriietatud naisfiguuridega, kes on vabad kõigest mõttetegevusest lasub 20-date aastate dekadensimeeleolu. Tema värvide õhulisus ja joonte rafineering põlveneb Matissi miljööst, meenutades ka Marie Laurencin'i ja Jules Pascin'i."

Seltskondlikke teateid Rootsist

NAISSEKTSIOONI JÕULUPUU

Pühapäeval 20. dets. kell 16, Skräddargränd 2 B, korraldab Naissektsioon oma liikmetele jõulupuu. Kohvilaud kaetud jõulusaiade ja piparkookidega. Jõuluvana on lubanud tulla kaugelt Põhjast hõimude juurest suures lumerees kottidega. Kottide täitmiseks võivad need, kes soovivad kaasa võtta nimeta ja nimelisi kinke. Liikmed rohkel arvul teretulemast.

JÕULURÖÖMU VANADELE

Eesti Abi Keskus kavatseb jõulupühade puhul rootsi vanadekodudes viibivaid eestlasi meeles pidada ja paluda jõuluvana neid külastama tulla. Selleks on Eesti Abil vajalik saada nende vanade aadresse. Vanadekodudes viibivaid eestlasi palutakse käesolevaga teatada õige peatselt oma nimi ja aadress Eesti Abi Keskusele, Smålandsgatan 42 III, Stockholm.

Samuti palub Eesti Abi Keskus kaasmaalasi, kes võiksid külastada vanadekodudes viibivaid eestlasi ja valmistada neile pühaderõõmu, muretseda endile nende aadressid Eesti Abi Keskusest.

Eesti Komitee Põllumajanduse sektsiooni uue juhatuse liikmete valimine toimub kirjalikult 14—19. detsembrini 1953. Juhatuse liikmete kandidaatideks on: Erenurm, Karl; Hammer, August; Kint, Tõnis; Kivimäe, Arnold; Käsper, Aino; Lüüs, Hele: Rööp, Artur. Valimine toimub nimede allakriipsutamise teel valimislehel.

VAIDLUSKOOSOLEK NOORTE RAHVUSLIKU KASVATUSE JA SELLE TINGIMUSTE ÜLE

toimub pühapäeval, 20. dets. algusega Eesti Vabadusmeelsete Föderalistide korraldusel Studenthemmet Domuse ruumes, Körsbärsvägen 1 (lähem trammipeatus Odengatani ja Valhallavägeni nurgal; restoranist 2. sissekäik, alumisel korral). Avaettekande peab Ilmar Mikiver, käsitledes küsimust, mil määral eesti pagulasühiskonna miljöö ja meie oma kultuurielu evaldused suudavad rahuldada noori nende otsinguis ja süvendada neis rahvuslikku meelsust. Kõik kaasmaalased on teretulnud!

SILVIA LEITU AKVARELLIDE NÄITUSE

korraldab E. A. Invaliidfond 12. dets. kuni 20. dets. Eesti Komitee ruumes, Smålandsgatan 42, III. Näitus avatud tööpäevadel kella 10 kuni 16.00, laupäeviti kella 14—18.00, pühapäeviti kella 11—15.00.

Göteborgi uudiseid

Laste jõulupuu toimub pühapäeval 20. dets. kell 12.30 päev. Studentkår'i ruumes, Götabergsgatan 17 (Vasa kiriku juures) E. Kultuurkomitee Göteborg korraldusel. Kavas jõulukõne praots M. Ots'alt, täienduskoolide õpilaste ettekanded, jõuluvana. Pääsmed: täiskasvanud kr. 2: —, noored kr. 1: —, lapsed tasuta.

Jõulupakkide tellimine (à kr. 2: —) lastele ja õpilastele väljaspool täienduskoole kuni 16. dets. eesti täienduskoolide juhataja pr. A. Aus'i juures, Iskällare Liden 15 C, telef. 20 59 70. Eesti täienduskoolide õpilased saavad jõulupakid tasuta. Selleks otstarbeks annetasid Göteborg Eesti Kogudus kr. 100: — ja ELA kr. 50: —.

Sisuka jõuluõhtu oli möödunud pühapäeval korraldanud oma liikmesperele ja külalistele Lääne-Rootsi Põllumeeste Kogu, mis algas jõulukõne ja palvlusega praost J. Gnadenteichilt. Kätkendi Selma Lagerlöfi tööst „Püha öö" esitas E. Pae hästi läbimõeldud ainel „Jõulumõtteid" vestles R. Einsild. „Mida meie ei tohi unustada" kõneles väliskülalisena O. Viirsoo. Kõnede vahel esitas lauluettekandeid pr. Ida Loo-Talvari. Ei puudunud ka helde jõuluvana kinkekotiga.

Södertälje uudiseid

KORRALDATAKSE KOGUDUSE PEREKONNAÕHTU

Södertälje koguduse juhatuse poolt korraldatakse teisel jõulupühal koguduse perekonnaõhtu liikmetele ja nendepoolt kutsutud külalistele. Perekonnaõhtu toimub kell 17 Fritidslokaali ruumes, Strindbergsv. 11 B.

Oma reisimuljetest vestleb koguduse õp. praost Jaan Lattik. Loodetakse perekonnaõhtust rohket osavõttu.

LASTEJÕULUPUU 20. DETSEMBRIL

Lastejõulupuu korraldatakse Södertäljes tänavu pühapäeval, 20. detsembril kell 3 p.l. Folkets Husi A-saalis. Jõuluõhtu kava on mitmekesine ja muidugi ei puudu ka jõuluvana, kes jagab välja lastele jõulukingid.

Lundi uudiseid

Eesti kooli jõuluõhtu toimub eeloleval pühapäeval, 20. skp. kell 4 p.l. rahvamaja väikeses saalis küünlates särava suure jõulupuu all koos eesti jõuluvanaga. Avapalvluse peab praost Hj. Põhl, kuna eeskava täidavad mudilased ise. Sissepääs kava lunastamisega.

Eesti Abi jõulukorjandus tõi kokku kr. 417, mitte kr. 117, nagu trükivea tõttu oli varemalt märgitud. Raha on saadetud Saksamaal puudustkannatajate laste ja vanade hädade leevendamiseks jõuludeks.

Koolitoimkonna näokatte pidu jättis puhta ülejäägina täienduskooli ülevalpidamiseks 300 krooni.

RAHVALOENDUS ÕNNESTUS

Osa küsimuslehti siiski veel tagastamata.

Nagu teada, saadeti rahvaloenduse küsimuslehed välja kõikidele eestlastele, kes on sündinud 1.—6. kuupäevani ükskõik missugusel kuul või aastal. Nende arv on umbes 2800, kelledest 200 pole küll veel küsimuslehte saanud, kuna nende aadresse selgitatakse praegu veel Välismaalastekomisjonis. Kuni 15. detsembrini, millal möödus üks kuu küsimuslehtede väljasaatmisest, on neid täidetult tagastanud 1906 kaasmaalast, või umbes kolmveerand kõikidest nendest, kelledel senini on üldse olnud võimalik küsimuslehte tagastada.

Tööturuvalitsus loodab, et ka see veerand, kes seni küsimuslehti tagastanud ei ole, need täidetuit tagastaks võimalikult kohe, et saaks alustada andmete statistilise läbitöötamisega.

KASUTAGE JUHUST!

Erakordne soodustus jõulukinkideks!

Et kergendada väärtusliku eestkeelse kirjanduse ostmist jõulukinkideks nii vanadele kui lastele, müüme enne jõulu Välis-Eesti kirjastusel ilmunud teoseid erilise soodustusega:

		Müügih. kr.	V.E. tellijaile kr.
Soome Marssal Mannerheimi Mälestused,	brosh.	9: —	7: —
	köit.	11: —	9: —
Dr. Peter Kleist — Mahamängitud võit,	brosh.	9: —	7: —
V. Kravtshenko — Ma valisin vabadu,	brosh.	9: —	7: —

Erisoodustus komplektostul:

1) Üks komplekt kõigest kolmest, ...	brosh.	18: —	15: —
2) Kaks kolmest teosest	brosh.	14: —	11: —

LASTERAAMATUD

Muinasjutukogu Lainete saladus	6: —	4: —
Kaval Ants ja Vanapagan	6: —	4: 25
Reinuvader Rebane	5: —	3: 75
Suur Töll	3: —	2: —

ERISOODUSTUS:

Üks komplekt kõigest neljast	12: —	9: —

Tellida: Box 2171, Stockholm 2

ESTNISKT TIDNINGSFÖRLAG ek. för. Postgiro 50 27 55

ÜLEMEREMAADELT

USA esindus: E. Pilder, 733 Arnov Ave., New York 67, N. Y. U. S. A. Tel. TU 2-5345.

LONDONI ESINDUS
A. Ojasoo
12 Radcliffe Square London S. W. 10.
Telef. Fremantle 6865

Los Angelesi kroonikat

Segakoori aastapäevast, Välis-Eesti 25. aastapäevast ja seltsimajast

Eesti segakoor, mis töötab edukalt juba mõnd aega Los Angelesi Eesti Seltsi juures, tähistas 28. nov. oma neljandat aastapäeva. Koori ja tema juhti R. Negot tervitas südamlikult L. A. E. Seltsi esimees B. Nurmsen, kes märkis, et ainult tänu koorile on võnud paljud Seltsi üritused kujuneda edukaiks ning meeleolurikkaiks. Järgnesid tervitused Seltsi allorganisatsioonide nimel ning kirjalikud päevakohased läkitused paljudelt Lõuna-Kalifornia laulusõpradelt, kes polnud saanud tulla isiklikult kohale. Koorijuhile anti lilli ja kingitusi tunnustuseks tehtud ennastsalgava töö eest. Ettekanded segakoorilt, rohked ühislaulud ning rikkalik ühislaud sellele järgneva jalakeerutusega tegid kokkutuleku hubaseks — just nagu vanasti Eestis.

Segakoori aastapäeva raames toimus Välis-Eesti päeva tähistamine. Vana välis-eestlane B. Nurmsen oma päevakohases kõnes esitas lühidalt Välis-Eesti ajaloo ning avaldas kõrgelt hindavat tunnustust omaaegseile eestlasile kodu-Eestis, kelle algatusel Välis-Eesti päevad tulid teoks. Nüüd, mil kodumaa pind on puna-ahelais, on paljud kodu-eestlased muutunud välis-eestlasiks, on Välis-Eesti üks neid vorme, mille abil saab hoida ja säilitada eestluse mõtet ning kasutada igat juhust eesti vabaduse taastamiseks. Seejärele toimus Välis-Eesti päeva märkide väljajagamine. Võib mainida tunnustavalt, et nii vanad kui ka uued välis-eestlased polnud kokkuhoidlikud „dollarbill'ide" viskamisega korjandustaldrikule.

Endastmõistetavalt võttis kokkutulekust osa ka Los Angelesi Eesti Maja toimkonna esimees, A. Siim-Simm, kes oma osavalt koostatud tervituskõnega oskas veenda kuulajaid, et nii laulukoori kokkutulekud kui ka ülemaailmselt eestlaskonda haaravad sündmused nagu Välis-Eesti päevad, saaksid palju edukamalt toimuda eestlaste oma majas. Eriliselt pani kõneleja kokkutulnuile südamele, et U.S.A. Lääneranniku Eesti Päevad, mille korraldamine 1955. aastal lasub Los Angelesi eestlaskonna õlul, peaks kindlasti toimuma oma majas. Ja jälle tsirkuleerisid dokumendid, milledele uued maja osatähtede ostjad andsid oma kohustuse. A. Siim-Simm avaldas oma kindlat veendumust, et peagi toimuvad kõik Los Angelesi ja L.-Kalifornia eestlaste ühised ettevõtted oma katuse all.

Tunnistajad Kersteni komisjoni ees

Välisminister Dulles ja Balti riikide saadikud andsid oma seletused.

(Meie kaastööliselt Washingtonis)

Mitmekuulise ettevalmistava töö järel toimus mööd kuuvahetusel Washingtonis Ühendriikide Saadikutekoja poolt moodustatud nn. Balti komisjoni esimene avalik koosolek. Sellel esinesid seletustega välisminister John Foster Dulles ja kõigi kolme Balti riigi diplomaatilised esindajad. Peale nende seletuste ärakuulamist kuulati üle ka veel kaks tunnistajat, kuna järgmine päev oli pühendatud täielikult aunnistajate ülekuulamisele. Washingtonist siirdus komisjon edasi New Yorki, kus toimusid tunnistajate ülekuulamised. Järgmisel nädalal olid koosolekud Chicagos, kust siis siirduti edasi Detroiti. Järgmine sari avalikke koosolekuid toimuks uuel aastal pärast Kongressi järjekordse istungjärgu algust.

Komisjoni avakoosolek oli kohale meelitanud arvukalt ajakirjanikke ja raadio- ning kaugnägemisjaamade esindajaid. „Ameerika Hääle" poolt võeti kogu koosolekute käik helilindile ja kasutati hiljem saadetes Balti riikidesse. Välisminister Dulles kinnitas, et rõhutud rahvad pole unustatud ja et Ühendriigid ei otsi endale illusoorset julgeolekut kokkulepete läbi N. Liiduga, mis kinnitaks Kremli ülemvõimu neis riikides. Kui nad asuvad konverentsilaua taha koos N. Liiduga, siis Ühendriigid ei kavatse seal loobuda oma põhimõtetest, vaid püüavad seal oma põhimõtteid maksma panna.

Edasi avaldas Dulles lootust, et nõukogude kord variseb ise kokku ja kinnitas: „Meie usume, et praegune nõukogude tüüpi despotism ei saa piiramatuks ajaks jäädvustada oma valitsust sadade miljonite inimeste üle, kes austavad jumalat, kes armastavad oma maad ja kes hindavad inimväärikust".

Komisjoni esimees Charles J. Kersten oma avasõnas rõhutas, et Balti riikides 1939/40. a. asetleidnud sündmused olid eeskujuks N. Liidu võimuhaaramisele teistes Ida-Euroopa riikides pärast Teist Maailmasõda. Ühtlasi nimetas ta ka, et komisjon ei püüa cma tööga mõjustada Ida-Euroopas enne 1. sept. 1939. a. valitsenud territoriaalse status quo taastamist. Komisjoni töö toimub kahes osas, ütles Kersten. Esimese osa moodustab üksikasjaline dokumenteeritud ülevaade Balti riikide tekkimisest ja nende suhetest N Liiduga, kuna teise osa moodustavad komisjoni poolt teostatavad ülekuulamised, millel tunnistajad annavad seletusi sündmuste kohta nende kodumaal nõukogude võimu all ja kinnitavad esitatud dokumentide tõepärasust.

Välisminister Dulles'i järele esinesid omapoolsete seletustega Leedu saadik P. Zadeikis ja saatkonnanõunik J. Kajackas, Läti chargé d'affairs A. Dinbergs ja Eesti peakonsul saadiku ülesannetes Joh. Kaiv. Peakonsul Kaiv andis põhjaliku ülevaate N. Liidu poolt Eesti Vabariigi suhtes teostatud lepingurikkumistest ja seadusliku Eesti valitsuse kõrvaldamisest Nõukogude sõjalise jõu abil. Ühtlasi tuletas ta meelde, et nõukogude võim Eestis püüab hävitada eestlasi kui rahvust ja ehitab Eesti territooriumil baase uue agressiooni teostamiseks läänemaailma vastu. Komisjoni liikmete poolt esitati peakonsul Kaivule rida küsimusi üksikasjade selgitamiseks.

Õhtupoolel esinesid seletustega endine Leedu sõjaminister kindral K. Musteikis, kes kirjeldas N. Liidu poolt Leedule ultimaatumi esi mist juunis 1940. a. ja min. J. Klesment, kes andis lühikese ülevaate sellest, kuidas tolleaegses „nukuvalitsuses" Varese eesistumisel toimus põhiseadusvastane valimisseaduse muutmine ja kuidas kommunistlik Riigivolikogu võttis vastu otsuse astumiseks N. Liitu.

Teisipäevasel koosolekul esines esimese tunnistajana viimane Läti informatsiooniminister A. Berzhins, kes dramaatiliselt andis edasi tõetruu pildi sellest, mis toimus Lätis päevadel peale punaväe sisse marssi ja kuidas Võshinski N. Liidu saatkonnast juhtis Läti riigiaparatuuri ülevõtmist kommunistide poolt. Komisjoniliikmete küsimustele vastates ta kinnitas, et Võshinski on „maailma suurim mõrtsukas ja suurim valetaja" ja ütles, et vaba maailm ei tohi uskuda ühtki sõna selle mehe suust. Edasi kuulati üle veel üks lätlanna ja üks poolakas, kes mõlemad olid küüditatud 1941. a. juunis ja pääsesid Siberist 1942. a. lätlanna oma õe kaasabil Ühendriikidesse ja poolakas koos Poola vägedega Iraani. Need tunnistajad andsid kirjelduse sellest, milliseid ebainimlikke meetodeid kasutati küüditamisel ja millistes tingimustes küüditatuil tuli hiljem elada ja töötada Siberis.

Komisjoni liikmed jälgisid elava tähelepanuga kõiki tunnistajate seletusi ja püüdsid oma küsimustega selgitada mitmeid asjaolusid, mis on küll selged meile, kuid mitte veel kõigile vabadele rahvastele. Peakonsul Kaiv pidi nt. mitmel korral eriti rõhutama, et Eestis ei toimunud 1940. a. mingit rahvahääletust ja min. J. Klesment kinnitama, et vabadest valimistest 14—15. juulil 1940. a. ei olnud Eestis juttugi.

Balti riikide saadikute poolt esitati komisjoni koosoleku protokolli ka fotokoopiad nende riikide ja N. Liidu vahel sõlmitud lepinguist. Samuti esitati lätlaste poolt ülesvõtteid, mis tehtud Riias juunipäevadel 1940. a.

PROF. J. UUDELT SURNUD

Pikemaajalise haiguse tagajärjel suri 6. dets. USA-s, Chathamis 73 aasta vanuses prof. dr. med. Jaan Uudelt. Kadunu oli Tartu Ülikooli arstiteaduskonna professor ja Tartu Ülikooli Silmakliiniku juhataja.

Kadunu tööst ja tegevusest ilmub ülevaade meie järgmises lehes.

USA uus DP-seadus läheb käiku

(Välis-Eesti kirjasaatjalt New Yorgis)

Hiljuti toimus Washingtonis Välisministeeriumi ja vabatahtlikkude organisatsioonide esindajate järjekordne ühine koosolek, kus arutati läbi uue põgenikkude immigratsiooniseaduse elluviimiseeskirjade teistkordselt väljatöötatud kavand ühenduses organisatsioonide poolt selle kohta esitatud vastuvaidlustega. Ka Eesti Abi New Yorgis esitas sel puhul omad uued vastuvaidlused administratsiooni eeskirjade kavale, — seekord juba kolmandat korda. Koosolekul anti seekord üsna ulatuslikke lubadusi mitmete pehmenduste aktsepteerimiseks, kuid üldiselt jäävad tingimused ikkagi karmiks. Kõige liberaalsemalt anti järgi korterigarantiide küsimuses, kus lepitakse nüüd ka ajutise esialgse peavarju äranäitamisega ning selle heakskiitmisega korteriametite ning muude riiklike asutuste asemel ka vabatahtliku organisatsiooni poolt. Kahjuks ei antud aga järele kindla töökoha tõenduse ärajätmise nõudmisele. Töökoht peab olema konkreetne ning lubatud ja heaks kiidetud kohaliku riigi tööbüroo poolt. Samuti ei loobunud administratsioon nõudmisest, et majandusliku vastutuse garanteerijaks peab olema USA koianikust füüsiline isik, ja et seda kohustust ei saa enesele võtta vabatahtlikud organisatsioonid (kes tunnistati USA kodanikuga selles küsimuses võrdseks eelmise DP-seaduse rakendamise juhistes). Selle küsimuse ümber oli üldiselt kõige enam piikide murdmist, ning see oli üks tähtsamaid punkte ka Eesti Abi kõiges eelmistes märgukirjades. Protseduuri kergendamiseks anti küll järele selles, et garantiid võivad olla esitatud vabatahtlike agentuuride kaudu ja vahendusel, kuid see ei anna mingit kergendust majandusliku vastutuse osas.

Eeskirjade ja garantiiformularide trükkiandmist oli oodata nädalavahetusel. Niipea kui need on käes, saadab Eesti Abi büroo (Estonian Aid, Inc., 22 East 17 Street, New York 3, N. Y.) täpsed instruktsioonid välja kõigile, kes tema poole on pööranud. E. P.

Lugejal on sõna

NÕUAME ARU

Seisame kolme, Eesti uuemas ajaloos kõige enam silma paistnud mehe ümmarguste sünnipäevade ees: Jaan Tõnisson saab 22. dets. 85 aastaseks, Johan Laidoner 12. veebr. t. a. 70 a. ja Konstantin Päts 23. veebr. t. a. 80 aastaseks.

Nagu kümnete tuhandete teiste vangistatute ja küüditatute nõnda ka nende oma suurmeeste saatuse kohta oleme teadmatuses. Ainult K. Pätsist on edasi antud kuuldusi, nagu oleks ta NKVD vangistuses surnud.

Praegu on süüdistuste tõstmise ja arupärimiste aeg kommunistide vastu. Kersteni komisjonile tunnistuste ja süüdistuste esitamine on ainulaadne võimalus meie hääle kuuldavaks tegemisel. Selline võimalus on raske korduma. Läti viimase valitsuse ministreid deklareeris Kersteni komisjoni ees: Võshinski, praegune N. Liidu peadelegaat IRO juures, on suurim mõrvar ja valetaja, keda ajalugu tunneb, sest tema juhtimisel kägistati läti iseseisvus ja saadeti surmateekonnale kümned tuhanded lätlased. (Sama osa etendas Tallinnas Zhdanov.) Selle süüdistuse peale saatis Komisjon Võshinskile kirja — tulgu ta ja kaitsku ennast ränga süüdistuse vastu! Hiljem saadeti talle ka samasisuline telegramm.

Eestipoolsed tunnistajad on uurimiskomisjonile rohkete isiklike läbielamiste ja nähtud faktide najal tõendanud neid mitmesuguseid vägivallaakte, mis kommunistid eesti rahva ja riigi kallal toime on pannud. Aga nüüd peaks olema ka saabunud aeg esitada kommunistidele, neile suurimaile mõrvareile, arupärimine meie poliitilise ja sõjaväelise juhtkonna saatuse kohta. Andku nad aru, mis on saanud või kus viibivad nende poolt vangistatud ja Venemaale veetud. J. Tõnisson, K. Päts ja J. Laidoner. Andku nad aru, missuguse saatuse osaliseks on saanud kümned, sajad ja tuhanded, eesti poliitikud, ohvitserid, kultuuritegelased jne., jne. Me tahame saada selgust. Eesti kägistaja Zhdanov on ise küll surnud, kuid tema käsilasedmõrvarid on veel elus, need võivad seletust anda. K. Päts oli äraviimise ajal Eesti riigipea. Kas kultuurisajandil on kannatatav, et suurriigist tulnud terroristid viivad riigipea ära, ilma et tema saatusest enam ükski hing teada saaks? Veel vähem kannatatav tohiks olla, kui samade terroristide-mõrvarite vaimuja leivaisad rahvusvahelises elus ausate inimestega ühe laua taga istuvad.

On paras aeg kommunistidelt aru nõuda Eesti suurmeeste saatuse kohta. See on ka olulise tähtsusega edaspidisel süüdistusakti koostamisel kommunistide kohta.

Stockholm, dets. 1953.

Md.

Et saavutada kiireimat ostjaskonna teenimist jõulueelsetel päevadel

EI OSTA MEIE TÜHJE PUDELEID

18.—23. DETSEMBRINI

Jaekauplused ja peakontor

on suletud jõuluõhtul ja vana-aasta õhtul

Aktiebolaget Stockholmssystemet

Kriitika

Meeskoori kontsert

toimus Kontserthoone suures saalis 6. dets. Ed. Tubina juhatusel ja Juta Kippasto kaastegevusel solistina.

Kava esimene osa koosnes Mart Saare lauludest, milledest osa vähemkuulduid paljastasid uusi külgi ta loomingus. "Sa ise läksid kaugele" ja „Hällilaul" on kirjutatud lihtsa tehnikaga, kus ühes hääles on meloodia ja teised hääled moodustavad saate, mis nimetatud laulude puhul oli akordide kui ka nende järjekorra poolest üsna tavaline — mitte mingis eesti rahvalaulu arhailisusest imbunud stiilis. Hindame Saart eriti aga ta arhailise stiili pärast, mis on põhiliselt imiteerivat laadi ja häälte juhtimise poolest jatkab kauge keskaja vokaalpolüfoonia suurejoonelisi traditsioone. Uue vastandliku joone nii selge esiletulemise puhul pole aga sugugi põhjust seda alahinnata, sest Saare tundlik vormikindlus, mis eriti väljendub muusikalise materjali minimaalsuses (näit. „Hällilaul") ja teksti ning muusika meeleolu hääs kooskõlas, on ka siin haripunktil. Saarelt oodatakse aga üldiselt midagi keerukamat. Eriti õnnestunud olid „Leelo", „Valuvõtmise laul" ja „Hällilaul". Baritonide grupilt ja osaliselt ka bassidelt sooviks suuremat kõlaselgust.

Põrutava vastandi lõi teises osas rootsi helilooja Södermani „Talupoja pulm" hüpnootilise rippuvusega toonika-dominandi printsiibi loomulikkuse kujutelmast. Kui vaene ja akadeemiline oli ta helimaailm vaatamata rahvaviisilisele ainestikule. Meloodia ei lahkunud palju kordi oma sümmeetrilise rütmi puiseist lahtreist. Tekst oli ülimalt kirjanduslik. Sibeliuse „Isamaale" kõlas reipalt ja oli patriootilise julgustava sisuga.

Solistina esitas Juta Kippasto kaks prelüüdi Debussylt ja Barcarolli Chopinilt. Ta ettekandeviis on vaba diivalikusest ja mänguviis oleks väärt „kuldplaadile võtmist" ainult oma otsekohesuse pärast. Suures saalis peaks aga nüansse muutma, nii et saavutaks sama tagajärje kui mõnes väiksemas ruumis. Nüüd jäi forte ja piano vahe pisut mannetuks.

Nii koor kui solist esitasid lisapalu ja kogu kontsert kinnitas usku meie muusika ettevõtete heasse kordaminekusse ka tulevikus.

H. Olt

LOODUSUURIJATE SELTSI JUUBELIRAAMAT

Käesoleval aastal täitub 100 aastat Loodusuurijate Seltsi asutamisest. Selle juubeli puhul on Loodusuurijate Seltsi endised juhatuse liikmed ja liikmed otsustanud väljaanda juubeliraamatu, mis vastaks ühele Seltsi Aruannete (Annales) köitele. Raamatu suurus on 300 lk., sisaldades Seltsi ajaloo ja huiga teaduslikke artikleid. LUS-i arengus on ta esimesel perioodil kandev osa olnud saksa soost teadlasted, sellele järgnes ajajärk, kus Seltsi tegevuse eest olid vastutajad peamiselt vene rahvusest Tartu Ülikooli õppejõud. Eesti Vabariigi ajast peale, niisama kui Tartu Ülikooligi, kannavad Seltsi ta eluavaldustes eesti teadlased. Kodumaal on LUS-i niisama, kui muudegi eesti asutuste tegevus seismas. Selle pärast on vabaduses viibivate liikmete aga ka kõigi teiste asjahuviliste ning kaasatöötajate ja kaasatundjate õilsaks ülesandeks selle juubeli tähistamiseks jõudumööda kaasaaidata. Arvesse võttes LUS-i suurt hulka välismaiseid sidemeid, milliseid selle teose ilmumisega jälle on võimalik elustada on selle raamatu ilmumisel ka suur rahvuskultuuriline tähtsus. Selles saab eesti loodusteadus üle hulga aja jälle esineda oma rahvusliku firmamärgi all.

Loodusuurijate Seltsi juubeliraamat ettetellimisel maksab 15:— krooni (Rootsis). Pärast trükist ilmumist — 23:— krooni. Raamat ilmub hiljemalt mai kuu jooksul.

Ettetellimisi võib suunata aadressil: Hans Kauri, Zoologiska inst., Lund, või Väis-Eesti talitusesse.

VÄLIS-EESTI

on ajaleht kõigile

RÖÖMSAID JÕULUPÜHI JA ÖNNERIKAST UUT AASTAT 1954!

Eesti kodus on esi- ja aukohal kaasmaalaste tooted ja kaubad

OMA ÄRISÕPRADELE

ilusaid jõulupühi

ja

head uut aastat

soovib

AUG. TOOMING

E. R. Seim'i

raamatuköite ja ehisnahatööstus

Stockholm-Bromma, Galonvägen 18, tel. 26 19 28
peale tööaega „ 26 46 53

Raamat on inimese parim ja truim sõber.
Raamat hääs köites see on sõber pidukuues.

E. M. PRODUKT

Kåkbrinken 11, STOCKHOLM

Karusnahaäri

E. TIITUS

Upplandsgatan 39, STOCKHOLM
Tel. 32 15 40

KULD- JA HÕBEEHTED

Stockholms Viking AB

Box 663, STOCKHOLM 1

MINOX FOTOLABORATOORIUM

FOTO LELLEP

Österlånggatan 43, STOCKHOLM
Tel. 21 25 69

TREIKELDERI LEIVATÖÖSTUS

GRINDSTUVÄGEN 32, BROMMA Tel. 25 65 67

Rätsepatööstus

G. KATTAI

Malmskillnadsg. 48 A, STOCKHOLM
Tel. 10 84 03

Mek. Verkstad & Plastfabrik POLLOBAK

Huvudstavägen 51 STOCKHOLM K

Sakala, fören. u.p.a.

BARKARBY

Tel. 36 24 44

Estoagentures

GULDSMEDJA

Regeringsgatan 49 ö. g., STOCKHOLM
Tel. 21 76 90

Bageribolaget

TARA

Skånegatan 48 STOCKHOLM
Tel. 43 61 30

Mänguasjade tööstus

FR. MARTINSON

FLYSTA Tel. 36 23 39

Jalatsitetööstus

J. LIIVAMEES

HÄGERSTEN Tel. 45 59 19

Handelsfirma

A. MIKKOV

Regeringsgatan 49 ö. g., STOCKHOLM
Tel. 21 76 90

Kullasepatööstus

AUG. PASTARUS

Drottninggat. 40 I, ö. g., STOCKHOLM
Tel. 20 01 63

RÄTSEPMEISTER

Artur ALLESE

STOCKHOLM

ANDREAS TOMINGAS

Toiduainete kauplus

Gåsgränd 4, STOCKHOLM
Tel. 21 41 21

Õnnesoovid ERF-i kaudu

Annetustega Eesti Rahvusfondi kaudu meie rahvusliku võitlustöö heaks vabastame endid isiklike jõulu ja uusaasta õnnesoovide saatmisest. Mõtleme sellega eriti neile, kes viibivad kodumaal ja mujal raudeesriide taga. Ühtlasi soovime kõigile oma sugulastele, sõpradele ja tuttavatele kõikjal

rõõmsaid jõulupühi ja head uut aastat!

ROOTSIS:

Eduard Aaman perekonnaga, Helmut Aamisepp perekonnaga, Hans Aasamaa perekonnaga, Teno Aasma perekonnaga, Juhan Aavik abikaasaga, Kaarel Aidla perekonnaga, Elmar Aja abikaasaga, Ed. Akk abikaasaga, Jakob Aljas, Heino Alliksaar perekonnaga, Helmut Anier, Dr. August Arras perekonnaga, H. Arro abikaasaga, Mihkel Brunhof, A. Daniel perekonnaga, kapten G. Einholm, Elga Eliaser, Paul J. Elber abikaasaga, K. Erenurm perekonnaga, Rudolf Eriksoo perekonnaga, Viktor Ermus perekonnaga, Väino Esken perekonnaga, Voldemar Evald perekonnaga, Eeino Evik perek., Paul Feldman perek., Erich Freimuth abikaasaga, Verner Gustel perekonnaga, Peter Haldna, Rein Haljak abikaasaga, August Hammer abikaasaga, Paul Hansar pperekonnaga, Eduard Hansum perekonnaga, Johannes Heinamaa, August Herman, Endla ja Ants Hiielo, Rosalie Hiielo,

(Järg lhk. 6)

KIRIKLIKKE TEATEID

STOCKHOLMI EESTI EV.-LUTERI-USU KOGUDUS

Jõulu-õhtul, 24. dets. kell 1/2 3 (pool kolm!) liturgiline jumalateenistus. Stockholmi Eesti Algkooli lastekoor Udo Juuno juhatusel, soolo — Milvi Laid. Orel — P. Ardna. Laululehed. Kirj. laual: Eesti Kirik, Jutl. kogu — „Uus Inimene", Piibel jne. Korjandus kaasmaalaste abistamiseks.

Esimesel Jõulu-pühal, 25. dets. kell 3 jumalateenistus. Soolo — hr. Lutterus. Lauluraamatud.

Noorte jõulupuu teisip., 29. dets. kell 6 Blasieholmsg. 4 B. Kõik koguduse noored, piibliringi liikmed ja koguduse juhatuse ning nõukogu liikmed teretulnud. Kavas: Jõulu evangeelium, muusikalisi ettekandeid, tee- ja kohvi laud. Vastastiku kingitused 1 kr. ulatuses palutakse kaasa võtta.

Vana-aasta õhtu, 31. dets. kell 3 jumalateenistus pihti- ja armulauagaga. ENKM Ühingu meeskoor E. Tubina juhatusel. Laululehed.

Uue-aasta jumalateenistus 1. jaan. 1954 kell 3. Jutlus EELK Vikaarpiiskop J. O. Lauri. Soolo — Erna Sepa, orel — Priit Ardna. Lauluraamatud.

Koguduse postgiro nr. 25 61 88, Estniska församlingen, Stockholm. **Praost A. Täheväli.**

EELK LÕUNA-ROOTSI PIIRK. KOGUDUS

Hälsingborgis, Gustaf Adolfi kirikus, jõululaupäeva jumalateenistus 24. skp. kell 2 p.l. Solistid. Laululehed. Praost Hj. Põhl. Orelil: N. Guttorp.

Lundis, Kloostri kirikus 24. skp. kell 6 õht. jõuluõhtu jumalateenistus. Laululehed. Solist: prl. M. Martins. Praost Hj. Põhl. Orelil: Nils Guttorp.

Malmös, Fosie koguduse majas (Trelleborgsvägenil) 1. jõulupühal, 25. skp. kell 9.30 hommikul jõuluteenistus. Laululehed. Praost Hj. Põhl. Orelil: Nils Guttorp.

Landskronas, kirikus 1. jõulupüha jumalateenistus 25. skp. kell 3 p.l. Laululehed. Praost Hj. Põhl. Orelil: Nils Guttorp.

Höganäsis, 1. jõulupüha jumalateenistus 25. skp. kell 7 õhtul. Laululehed. Praost Hj. Põhl.

Olofströmis, 2. jõulupühal, 26. skp. kell jõulujumalateenistus. Laululehed. Praost Hj. Põhl. Orelil: pr. R. Võhma.

Kopenhaagenis, pühapäeval, 27. skp. kell 2 p.l. Hans Tauseni kirikus jõulujumalateenistus. Armulaud. Laululehed. Praost Hj. Põhl.

Lundis, Kloostri kirikus 31. skp. kell 6 õht. Vana-Aasta õhtu jumalateenistus. Armulaud. Lauluraamatud. Praost Hj. Põhl.

Göteborgi EELK Kogudus. Jõuluõhtu liturgiline jumalateenistus on neljapäeval, 24. dets. 1953. a. kl. 2.30 (kl. pool kolm) p.l. St. Pauli kirikus. Jutlustab praost Martin Ots. Orelil Harry Truus. Jumalateenistust kaunistavad lauluga: Göteborgi Eesti Segakoor ja Göteborgi Eesti Täienduskooli lapsed. Laululehed.

Laupäeval, 19. dets. kl. 18.30 on Mölnlycke Eesti Skautide ja Gaidide jõulupuu. Jõulujutlus praost Martin Ots'alt.

Pühapäeval, 20. dets. kl. 12.30 on Göteborgi Eesti Täienduskooli laste-jõulupuu Studentkårenis. Jõulukõne praost Martin Ots'alt.

Esmapäeval, 21. dets. kl. 7 õhtul on Göteborgi Eesti Skautide ja Gajdide metsa-jõulupuu. Jõulu-jumalateenistus praost Martin Ots'alt. Kogunemine kl. 1/2 7 Örgryte trammipeatuses.

Vana-Aasta jumalateenistus on 31. dets. kl. 7 õhtul St. Paulis. Armulaud. Laululehed koguduse aruandega.

Södertälje kirik: Jõluõhtu jumalateenistus kell 2 p.l. Jutlustab praost Jaan Lattik. Laululehed. Vana-aasta õhtu jumalateenistus kell 2 p.l. armulauaga. Lauluraamatud.

Soovitakse osta

Saksa-Eesti

SÕNARAAMATUT

Vast. slt. „Kahekordne hind"

või tel. 11 50 31

Bermuuda—Berliin...

(Algus lhk. 1)

vastukäik lääne-ida vähelisel malelaual. Välisministrite konverentsist ei saanud keelduda, kuna konverentsi idee läks välja läänerlikide eneste poolt, kuid selle kokkutulemise aeg määrati 4. jaanuarile. Konverentsi tähtaja määramine just sellele tähtajale asetab N. Liidu äärmiselt täbrasse olukorda.

Prantsusmaal on nimelt 17. detsembril uue presidendi valimised. See astub ametisse 17. jaanuaril, mil ka praegune valitsus lahkub, täites vahepeal vaid asjaajaja ministeeriumi ülesandeid. Tavalise kombe kohaselt võib valitsuse kriis kesta vähemalt veebruari keskpaigani, aga võib olla isegi veel kauem. Kui nüüd N. Liit tahab mõjutada prantsuse välispoliitika väljakujunemist uue presidendi ja uue valitsuse ajal, peab ta emba-kumba, kas tegema Berliinis konkreetseid ja sisulisi järeleandmisi või katsuma venitada konverentsi kuni prantsuse valitsuse kriisi lahenemiseni. On selge, et N. Liit eelistab viimast teed, kuid sellel on oma hädaohud. Ameeriklased on juba ette deklareerinud, et nad ei kavatse jääda Berliini kuigi kahaks, kui näha on, et N. Liit hakkab kasutama konverentsi oma propaganda ülesanneteks. Tavaliselt katsub N. Liit niisugustel juhtudel veeretada katkestamise süü teistele, kuid seekord ei ole seegi kerge. Kogemused, mis läänemaailm on saanud Koreas, kus rahukonverentsi ettevalmistamise läbirääkimised kestavad juba kaks kuud ilma tulemusteta ja Võshinski esinemitest LRO-s ei kinnita usku N. Liidu heasse tahtesse.

On arusaadav, et Moskva ei ole kuigi rahul Bermuuda konverentsi tulemustega, nagu see selgub Moskva reageerimisest. Juba ongi sealtpoolt lanseeritud mõte konverentsi edasilükata põhjendusega, et prantsuse esindajad ei saa jaanuari algul teha mingisuguseid siduvaid otsusi. See motiiv on selgesti läbipaistev ja ka nõrk, sest Prantsusmaa ise on ju nõustunud määratud tähtajaga ja ei saa seilepärast toetada N. Liidu ettepanekut konverentsi edasilükkamiseks. Ei ole loota, et läänerilgid ses küsimuses järele annaks, sest ei ole ju mingit kahtlust, et samad motiivid on Bermuudal ette toodud Prantsusmaa enese poolt, kes ju samuti kui N. Liit oleks eelistanud konverentsi kokkutuleku edasilükkamist kuni prantsuse uue valitsuse ametisseastumiseni. N. Liidul on muidugi võimalus keelduda sel ajal konverentsile tulemast, kuid sellega demonstreeriks ta veel eriti selgelt oma ootamatu nõusoleku taktikalist tagamõtet ja annaks trumbid ikkagi Ameerika kätte.

N. Liidul on veel üks võimalus saboteerida Berliini konverentsi, tehes ettepaneku pidada see Berliini idatsoonis. Seega muutuks Ida-Saksamaa kommunistlik valitsus konverentsi peremeheks ja saaks kaudse tunnustuse läänerilkide poolt, mida Moskva ja selle Ida-Saksamaa satelliidid juba ammu on taotlenud. Ettevalmistused, mis tehakse juba nüüd Berliini idatsoonis lasevad oletada, et Kreml võib välja tulla selle ettepanekuga. Ta teeb seda sel juhul viimasel silmapingul lootuses, et läbirääkimised konverentsi kohe üle võivad konverentsi edasi lükata. Läänerilgid ei saa aga nõustuda ei konverentsi koha muutmisega ega konverentsi edasilükkamisega kui nad ei taha kaotada seda taktikalist rünnakupositsiooni, mis konverentsi määramine 4. jaanuarile neile on annud.

Eelmises artiklis avaldasin ma arvamist, et meil ei tarvitse kärta Balti riikide küsimuse esilekerkimist Bermuudal sel kujul, nagu see oleks võinud sündida esimesel kavatsetud Bermuuda konverentsil. Kõigi andmete järele ei ole see ka toimunud. Kuid võime jääda rahule ka viisiga, kuidas Bermuudal käsitati euroopaküsimust. Berliini kongressiga on vähemalt esialgul initsiatiiv külmas sõjas läinud läänerilkide kätte ja N. Liit on asetatud kaunis raskelt kaitstavatele kaitsepositsioonidele.

H. Laretei

Aga siiski...

(Algus lhk. 1)

peavad. Need on meie vennad ja õed Kristuses, kes puhastatud Kristuse ohvriga temale pärisrahvaks, agarad headele tegudele, kes praegu ka tegelikult kannavadki abi oma õlgadel, tohutu pingutusega nende jõudude vastu, mis kõike ja kõiki alla kiskuda ja hävitada tahavad. Maailm peab siiski viimaks nägema, et, kristlaste armastusosadus on ta parem pool, kes oma viletsuses vaevlevad ligimesed vabastab — külmas või palavas võitluses, sest see, mis tulemas on — on maailma elu võitlus, millest ka eestirahva saatus üks murdosake on.

Jõulud aastal 1953 tulevad ja ka möödavad. Kuigi nad võibolla ka karme mõtteid üles kergitavad, jääb neist ometigi igaühele midagi kaasavõtmiseks ja mälestamiseks tulevikus — vastavalt igatsuste ja soovide täitumises või täitmata jäämises, vastavalt isiklikule õnnele või õnnetusele saatuses, igal juhul aga kasvamises täiuses, kasvamises Jumala poole suuremal või vähemal määral. Võibolla saavad mõnelegi need pühalikud tunnid ka sel aastal pöördepunktiks, saab lapsepõlve mälestusest tuntud õnnetundmus tõeliseks: temale on täna Õnnistegija sündinud. Kes teab, kes näeb meist inimesist sinna teise inimese hinge sügavusse, kuhu ainult Jumal ulatab vaatama. See jääb igaühe südameasjaks, kes iseenese vastu aus on.

Jumala armu külvi tulemused avalduvad tihti alles hiljem. Tuntud on mõte: Jumal saadab oma ustava saadiku — mure — kui ta kedagi omale eriti ligi tahab tõmmata. Aga niisuguseks juhuks on siis ka Lunastaja jõulukuulutusest juba tuntud.

On seepärast loomulik, et need, kes Temalt armu vastu on võtnud, kes ka ise andmise rõõmu ja rahu on tundnud, ka kõige raskemal, pimedamal ja lootusevaesemal ajal küünlad süütavad ning oma hõiskava hingega ühes ka taeva ingleid kiituseluuluks kutsuvad, sest üksainus rõõmus silmapilk võib meid lepitada kannatusrikka minevikuga ja avada meile värava, millest läbi sammume uude aega ning lootusrikkamasse tulevikku. Õp. E. Kõpp.

Boreas Publishing Co. Ltd. kirjastusel ilmus Londonis prof. G. Suitsu 70. a. sünnipäevaks väärtuslik Eestit tutvustav ingliskeelne teos

FLAMES ON THE WIND

G. Suitsu luulevalimik Londoni Ülikooli prof. W. K. Matthews'i meisterlikus tõlkes, varustatud tõlkija põhjaliku eessõnaga.
Raamat ei tohiks puududa ühelgi eestlasel ja on väärtuslikuks kingiks Eesti sõpradele. Hind kr. 7:50 net.

Saadaval:

E. M. PRODUKT

Box 2113 STCCKHOLM

Rõõmsaid jõule ja head uut aastat

oma tellijaskonnale soovib

RÄTSEPMEISTER

H. Kröndström

(Tallinnast)

Aadr.: Sofielundsplan 40 I, Stockholm. Tel. 59 13 19.

Advokaat ERVIN PANG **Albygatan 142, Sundbyberg**

Aeg kokkuleppel tel. 28 83 28. Nõuanne Eesti ja Rootsi õigus- ja majanduslikes küsimustes. Esinemised kohtus ja asutustes. Asjaajamine võimalik ka kirjateel.

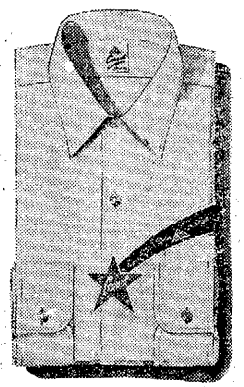
Rõõmsaid jõulupühi...

(Algus lhk. 5.)

Arvo Horm perekonnaga, Roland Härm perekonnaga, Eduard Illermaa abikaasaga, Richard Indreko, Eduard ja Mathilde Iter, Boris Iva abikaasaga, Julius Jakobson perekonnaga, Dr. E. Jakobson perekonnaga, Rudolf Jalakas perekonnaga, Kr. Joost perekonnaga, Ilma ja Martin Juhkam, Karl Jungerman perekonnaga, Jüri Juurup perekonnaga, Arnold Jõeleht abikaasaga, Renate ja Ernst Jõesaar, Johan Järv perekonnaga, Mart Järvik perekonnaga, Osvald J. Järvis, Kustav Järvlepp perekonnaga, Linda Jääger, A. Jürine perekonnaga, Klaudia ja Juhan Jürvetson, Valter Kaaman perekonnaga, L. Kaarli perekonnaga, Leonid Kaart perekonnaga, Renate ja Voldemar Kaasik perekonnaga, kapten A. Kalamees perekonnaga, Lili ja Aleksander Kaelas, P. Kaerma perekonnaga, Erik Kalve abikaasaga, Boris Kandimaa pojaga, Siiri ja Elmar Kandre lastega, Vello Kangro perekonnaga, August Kask perekonnaga, Eduard Keeleste perekonnaga, Agnes ja Evald Keinast, Artur Keller perekonnaga, Leonhard Kelt perekonnaga, Elsa Kesküla lastega, Marta Kiisk, Harri Kiisk perekonnaga, Tõnis Kint perekonnaga, Alide Kirs, Elmar Kirotar perekonnaga, perekond Kivimäe, J. Kivimägi abikaasaga, J. Klaassen perekonnaga, prof. R. Kleitsman perekonnaga, prof. Villem Koern perekonnaga, Helmut Kolk perekonnaga, Ellen ja Raimond Kolk, Aleksander Kompus abikaasaga, Karl Kool perekonnaga, Leida Koost, Anton Krapp perekonnaga, Endel Krepp perekonnaga, Lembit Kriisa perekonnaga, dr. V. Krull perekonnaga, Olaf Kuldver abikaasaga, Arnold Kuldvere, Ilmar Kuurberg perekonnaga, Gerhard Kõrb, August Kõrgma perekonnaga, Edith Käärik, Natalie Käärik, Aino ja Kaljo Käärik, Aleksander Küng perekonnaga, Juhan Kütt perekonnaga, Helene ja Maimu Laadi, Eckart Lai perekonnaga, Eerik Laid, Leonid Laid perekonnaga, Aleksander Laik perekonnaga, Enno Laur perekonnaga, J. O. Lauri perekonnaga, Salme ja Hans Lebert, Viktor Lehes perekonnaga, Ants Leesment perekonnaga, Vambola Leetmaa perekonnaga, Karl Leik perekonnaga, Valfrid Lehtmets perekonnaga, Adelaida Lemberg, Kalju Lepik perekonnaga, Johannes Lepiksaar abikaasaga, Karl ja Leida Lepp, H. Lihterman perekonnaga, Juhan ja Elli Liivak, J. Liivrand perekonnaga, V. Lilla, Johannes Lill, G. Lillimägi perekonnaga, A. Linhein perekonnaga, W. G. Lindström perekonnaga, Karl Lindma abikaasaga, hambaarst Lydia Lius, Viva Lokk, Ilme ja Sigfrid Loer, Mihkel Luht, K. Lukk perekonnaga, prof. Aadu Lüüs abikaasaga, Koit Lüsi, kolonel Richard ja Lulli Maasing, Kaarel Maidra perekonnaga, N. Mandre perekonnaga, Johan Mandre perekonnaga, Juhan Marand perekonnaga, Felix Marand perekonnaga, Heinrich Mark abikaasaga, ins. Mihkel Mathiesen perekonnaga, Olev Mathiesen, Ants Meemaa, Jaan Mets perekonnaga, H. Mets, Adv. Nicolaus Metslov perekonnaga, Johannes Mihkelson, Elmar Minnus, Rudolf Moorma, Adolf Mossin abikaasa Milviga, V. Muld perekonnaga, Karl Mumm, loomaarst Mõttus perekonnaga, Karl Mäe perekonnaga, Helmi ja Bernhard Mäelo perekonnaga, Artur Mägi abikaasaga, Rein Mägi perekonnaga, Arved Mägi perekonnaga, Oskar Mänd abikaasaga, Arnold Mändla, J. Männiksaar, R. J. H. Mölder, Elmar Nerep perekonnaga, Bernhard Niinsalu perekonnaga, Hugo Nirk abikaasaga, kantor Robert Nugin abikaasa Alide ja poegade Toivo ja Meemega, Hans Nurk, Harald Nurk, Valdeku Nurmela perekonnaga, August Nurmiste perekonnaga, Elmar Nuut, E. Nõmm perek., E. Jüri Nõmmera perekonnaga, Helga ja Mart Ojala, Paul Ojala perekonnaga, August Ojasaar perekonnaga, Johannes Ojasaun, Hugo Okasmaa perekonnaga, Mihkel Oland, Olev Olesk perekonnaga, L. Ottas, Juhan ja Lennart Ots, Martin Ots perekonnaga, Heinrich Ots, Aleksander Paal, Johannes Paali, Blandine Paaver, Helmut Pagi perekonnaga, Otto Paju, Julie ja Ivar Paljak, Aino ja V. Palm pojaga, P. Papp perekonnaga, vandeadv. Jur. kand. Leo Parro ja dipl. helikunstnik Nelli Parre, Ado Parlo abikaasaga, Alli ja Tammi Parts, Alide ja Paul Pastak, Elia ja Artur Pauska, Gerhard Peet, Arnold Peets, J. Pekker, Alma Penno perekonnaga, A., H. ja N. Perlitz, dr. Edgar Peterson abikaasaga,

Libo

"Comet"
SANFOR

Super English Poplin

Välkänd engelsk kvalitet i förening med Libos erkänt goda utförande i modell och passform. Tyget är en högklassig merceriserad engelsk poplinvara SANFOR. Finns med enkel manschett eller Libos dubbla EKONOMI-manschett och i alla moderna färger.

Libo

AB LIBO-KONFEKTION
BORÅS

Sophie Ericson's Eftr. A.-B.

KÖRSNÄR Etabl. 1886

Drottninggatan 69, STOCKHOLM Tel. 11 74 21 - 11 31 13

OBS! Eestlastele eri hinnaalandus!

KUNGS Radio

– för det goda ljudet

GÖTEBORG — STOCKHOLM — MALMÖ

Välklädd är Välsedd

Var anspråksfull när Ni väljer kläder!

RYTTERKVIST

Drottninggatan 67 Sit Eriksgatan 37
Odengatan 79-81 ★ Grevturegatan 8

Parim jõulukink KINKEKAARDIGA

Lembit Pihlberg, Alfred Pinberg perekonnaga, Karl Ploom abikaasaga, prof. Eduard Poom abikaasaga, A. Praks perekonnaga, Voldemar Puhm perekonnaga, Arnold ja Helene Purre, Otto ja Marta Puusta, Jakob Puustusmaa abikaasaga, Mikk Põlde perekonnaga, doktor Ilja Pähn perekonnaga, Hugo Pärnamäe perekonnaga, praost Hjalmar Põhl, Juhan Pütsep perekonnaga, ins. Nikolai Raag perekonnaga, Rein Raag perekonnaga, Hella Raid ja Karl-Anton Raid, Herman, Helmi, Maret ja Rutt Rajamaa, Natalie ja Hella Rajasaare, Ivan Randmets perekonnaga, Z. ja L. Raskasov, P. Raska abikaasaga, Juhan Raud, Elmar Raudvee perekonnaga, Elmar Raunvee perekonnaga, Imant Rebane perekonnaga, Therese ja August Rei, Oskar Rei, Johannes Rei, Jaan Reino perekonnaga, Albert Reinson tütrega, J. Reitalu abikaasaga, Rudolf Renning perekonnaga, Heino Riemar perekonnaga, Rein Rits abikaasaga, fil. dr. Ervin Roos perekonnaga, Sigurd Roove perekonnaga, H. von Rosen perekonnaga, Paul Rudi, Arved Ruusa perekonnaga, prof. Gustav Ränk perekonnaga, Boris Rätsep, Lensi Rõmmer ja Edmar Kuus, Johannes Saarman perekonnaga, Evald Saarnak perekonnaga, Juhan Saarse perekonnaga, Aleksander Sagim perekonnaga, Johannes Sagrits perekonnaga, H. Salep perekonnaga, Juuli ja Vidrik Saluste, Edgar Sammul perekonnaga, Eduard, Alide ja Maimo Saulep, Richard Saving abikaasaga, dr. B. Schmul perekonnaga, Arnold Schmul, Philip Selli perekonnaga, E. Sihver perekonnaga, Max Sikkut abikaasaga, Aleksander Siniorg perekonnaga, Linda ja Aleksander Soidla, Joh. Soomägi perekonnaga, Karl Spirka perekonnaga, Julie ja Konstantin Steinman, Kaarel Sõmermaa perekonnaga, Albert Säinas perekonnaga, Karl ja Hilda Särg, Mait Zastrov perekonnaga, G. Zeisig perekonnaga, Dagmar ja Oskar Taar, Aleks. Tabas tütpuu perekonnaga, Juhan Toots perekonnaga, Erika ja Karl Talpak, Lembit Tamm abikaasaga, R. Tanni perekonnaga, dr. jur. Artur Taska perekonnaga, Heino Tartu, Enn Tartu, Valter ja Selma Tauli, Villi Teivik perekonnaga, Artur Terras abikaasaga, Aleksander Terras, perekond Teär, Iris ja Harry Ting, Mihkel Tohver, Jalmar Toom perekonnaga, Hilja Tooming pojaga, Juhan Toomes perekonnaga, Johannes Toompuu perekonnaga, Osvald Toomkonnaga, August Treial perekonnaga, Meinhard Treilmann perekonnaga, Aleksander ja Maria Treiman, Gustav Triip perekonnaga, Hans Truuvet perekonnaga, Jüri Tuulik perekonnaga. Tõnis Tõnisson, R. Tõnurist abikaasaga, praost Aleksander Täheväli perekonnaga, Paul Uesson perekonnaga, E. Ugur perekonnaga, A. Undritz perekonnaga, Karl Unt, Ernst Uukivi, Joh. Uutma perekonnaga, dr. Heino Vadi perekonnaga, Ilmar Vaher, O. Vaher perek., O. Vahter perekonnaga, Kaarel Vahtras, Oskar Vaikna perekonnaga, Kalju Valdmaa abikaasaga, Laine Vanker, Bruno Varatalu perekonnaga, Aleksander Varma abikaasaga, Hendrik Varma abikaasaga, Juhan Varul, Arthur Varul perekonnaga, Dr. Elisabeth Veltmann ja dr. August Veltmann, Ottomar ja Hilda Veske, Juhan Viilip perekonnaga, Harald Viirsalu perekonnaga, Karl Vildma perekonnaga. A. Võigemast perekonnaga, Herbert Võõras perekonnaga, E. Äärma perekonnaga, Margot Üksi, Madis Üürike perekonnaga, Alice Yllö.

Eesti Kirjanike Kooperatiiv. Eesti Komitee juhatus, Eesti Rahvusnõukogu, Eesti Sakutide Malev Rootsis. Eesti Skauttöö Keskus Rootsis, AB Estoco, E. M. Produkt, August Toominga Eesti Leivatööstus, E. R. Seimi raamatuköite ja ehisnaha töökoda.

Karl ja Ellen Kesa, Alo Suurna perekonnaga, Rudolf Sõmermaa, Bernhard Ustav perekonnaga.

Evald Harjula perekonnaga, dr. Juuli Kallas, Erich Kaljot abikaasaga, Grigori Kattai perekonnaga, Martin Marksson abikaasaga, Elmar Metsakond abikaasaga, A. Mihkels (Saaremalt), Herman Somp perekonnaga, S. ja J. Veski, Liiklus-transportühing o/ü „Ühendus" (Saaremaalt).

Margot Isak, Hilda Kauri.

TAANIS:

August Koern perekonnaga, Riho Raudi, Jaan Treumuth abikaasaga.

INGLISMAAL:

Pr. S. Aareandi, E. Aruja abikaasaga, kapt. M. Kolk perekonnaga, kapt. B. Nelberg, pr. A. Ollendi, pr. J. Onno, Jaak Taul abikaasaga, A. Torma abikaasaga.

KANADAS:

Kalle Aljas perekonnaga, Vancouver, Arnold Jaansoo perekonnaga, Montreal.

USA-s:

Rudolf Aljas, Lakewood.

(NB. Õnnesoovijate aadresse võib saada teada Eesti Rahvusfondi kaudu aadressil: Smålandsgatan 42 III, Stockholm C, tel. 21 81 18.)

POSTGIROKONTO 50 27 55

on VÄLIS-EESTI tellimiste tarvis

✝

6. dets. s. a. U.S.A.-as surnud meie armast õpetajat Tartu Ülikooli Silmakliiniku juhatajat

PROF. DR. MED.

Jaan Uudelt'it

mälestavad

SALME VOOREMAA
JÜRI SUURKÜLA
ILJA PÄHN
ANTS HIIELO

✝

Oma armast vilistlast

Jaan Uudelt'ti

leinab

EESTI ÜLIÕPILASTE SELTS

✝

Oma armast unustamata abikaasat, isa ja vanaisa

kapten

Eduard Lepp'a

mälestavad

LESK, LAPSED ja LAPSELAPSED

HUVITAV JA KAUNIS JÕULUKINK LASTELE!

Ilmus **Elmar Ramla** huvitav, lõbus ja põnev lasteraamat

Jänesepoeg, kes luuletas

Kaas ja hulk värvitrükis pilte Olev Mikiverilt.

Raamat on iseseisvas Eestis auhinnatud lastekirjanduse võistlusel. Hind kr. 5:25. Teretulnud lugemisvara koolieelistele, sobiv ettelugemiseks mudilastele.

Tellige aadressil:

Välis-Eesti Box 2171 Stockholm 2
Postgiro 50 27 55

KIRJASTUS VABA EESTI

TUTVUSTE OTSIMISED

EESTI NAINE

kirjuta vastus, sest raske on vastu võtta jõule ilma lootuseta. Siin arenenud mees, vähe üle 40-ne, muusikaliselt hingestatud, ootab vastust suurt üksindust tundes.

Kirjad „H. P.," Norrköping 2, p. r.

E. RAHVUSFONDI TEATED

TOETUST KERSTENI AKTSIOONILE!

ERF-i Esinduskogu koosolekul algatatud Kersteni aktsiooni toetamine on leidnud kaasmaalaste seas sooja tähelepanu ja juba on ERF-ile lisaks Esinduskogu koosolekul tehtud sissemaksudele laekunud ERF-i postgiro kaudu mitmeid toetussummasid Stockholmist kui ka provintsist. Loodame, et nendele esimestele toetajatele järgneb veel palju teisi. Sissemaksud palume teha ERF-i postgiro nr. 25 52 52 kaudu, märkides sissemaksukaardi lõigendile „Kersteni aktsiooni toetus".

Samaaegselt on ERF-i juhatusele saabunud ka kirju, milles rõhutatakse Kersteni komisjoni töö tähtsust meie seisukohalt ja leitakse, et seda või malust tuleb ja peab maksimaalselt ära kasutama. Samuti kriipsutatakse neis kirjades alla, et kõik kaasmaalased, kes vähegi midagi teavad tunnistada või seletada bolshevike hirmuvalitsuse kohta, peaksid ERF-ile oma tunnistused saatma, kes need tõlgitult edasi saadab Kersteni komisjonile Washingtoni.

STOCKHOLMI ORGANISATSIOONIDE ESIMEESTELE

ERF palub kõiki Stockholmi eesti organisatsioonide esimehi või juhatuse liikmeid võtta ERF-i büroost Eesti vabadusnõude apelli allkirjadelehti ühes apelli tekstiga ja neile võtta oma juhatuste allkirjad ühes organisatsiooni pitsatiga. Allkirjade kogumine apellile lõpeb detsembrikuus ja seetõttu oleks ERF-i tungiv palve, et kõik organisatsioonid oma juhatuste allkirjad apellile annaks ja aitaks ka oma liikmete kaudu allkirju koguda.

Samuti palutakse väljaspool Stockholmi asuvaid eesti organisatsioone, kes allkirju veel pole annud, tellida välja ERF-i büroost vastavad materjalid allkirjade andmiseks.

ERF-i büroo asub Smålandsgatan 42 III ja on avatud iga päeva kella 9—18, laupäeviti kella 9—15. Tel. 21 81 18, postgiro 25 52 52.

111 TUNNISTUST JA ÜLEVAADET KERSTENI KOMISJONILE

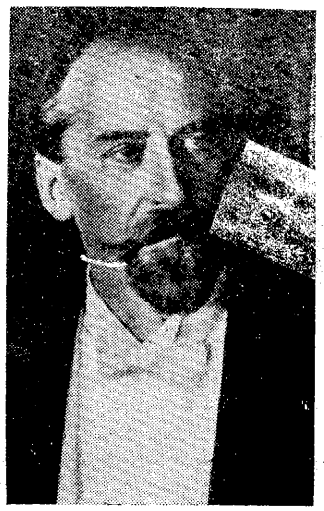
Rootsi keskorganisatsioonid ERN, ERF ja E. Komitee on senini Kersteni nn. Balti komisjonile Washingtonis saatnud 111 tunnistust ja ülevaadet kokku 659 lk., mis valdavas osas on juba ingliskeeles. Ch. J. Kersteni Stockholmi külaskäigu ajal 18.—19. sept. anti talle ERN poolt üle 21 tunnistust ja ülevaadet kokku 183 lk. ja ERF poolt 6 ülevaadet 100 lk. Sel nädalal saadeti edasi suur osa kohtadelt saabunud isiklikke tunnistusi kokku 85 tunnistust 376 lk. Sellest on ERN kaudu saabunud 33 ja ERF kaudu 45 tunnistust ülejäänud E. Komitee kaudu. Kõik need tunnistused kinnitas Eesti Komitee ja hiljem veel ka kohalik USA konsulaat.

Tunnistused käsitlevad annektsiooni kõiki järke ja külgi: kõige põhjalikumad ja rikkalikumad on tunnistused „juunipöörde" diplomaatliku eelmängu, baaside loomise ja „valimiste" võltsimiste kohta. Arvukalt on esitatud tunnistused ka küüditamiste, vangistamiste, terrori, samuti natsionaliseerimiste, eesti majanduse hävitamise ja elatusstandardi allaviimise kohta. ERN poolt on Balti komisjonile edasi saadetud ka ainuke vabas maailmas säilunud Eesti Statistika Valitsuse poolt Tallinnas 1943. a. koostatud bolsevike poolt 1940—1941. a. Eestist ära viidud ja Eestis mõrvatud isikute nimekiri, mis on 3 köites — 1341 suures foolios lehekülge.

Rida isikuid Stockholmist, Göteborgist ja Lundist on oma tunnistused otse Washingtoni saatnud. Kokku võib senini organisatsioonide ja üksikult saadetud tunnistuste arvu Rootsist arvestada 150-le.

ERN, ERF ja E. Komitee osas jätkub tunnistuste kogumine veel ka praegu ja terve rida neist on praegu töötlemisel. Kõiki kaasmaalasi, kel on teada olulisi fakte ja sündmusi, palutakse ka nüüd veel need kirja panna ja ükskõik millist teed kaudu Washingtoni saata. Otsesaatmisel oleks aadress: Baltic Committee, House of Representatives, Washington, D. C.

Jaan Tõnisson 85 a.

Meie rahva kurb saatus on kaasa toonud olukorra, et meil puuduvad andmed paljude meie rahvuslike suurmeeste elukäigu kohta peale nende vangistamist kommunistide poolt. Saame ainult üksikuid kaudseid teateid, millistes aga puudub kindlus.

Nii puuduvad meil. vähemalt meie üldsusel, teated eesti rahvusliku ideoloogia ühest peamisest loojast ja rahvusliku enesetunde püstitajast Jaan Tõnissonist peale tema vangistamist. Küll teame aga seda, et Jaan Tõnissoni sünnist täitub 85 aastat 22. detsembril.

Jaan Tõnissoni iseloomustuseks üks järgmine lugu tema üliõpilasaastast 1889, mille on kirja pannud Jaan Roos koguteoses „Jaan Tõnisson töös ja võitluses", mis ilmus 1938 Jaan Tõnissoni 70 aasta sünnipäeva puhul.

„Lugu oli järgmine. Tõnisson viibis kord Viljandis, oma kodulinnas. Seal tulid tema juurde tänaval omanurga mehed ja palusid teda, et ta aitaks neil seletada venekeelset kirja, mis nad Vene põllutööministeeriumilt olid saanud vastuseks oma palvele hingemaa kohta. Tõnisson oli nõus. Et tänaval [illegible] takistada, läksid mehed nn. „Tallinna kaupmehe" hoovi. Ei saanudki veel Tõnisson kuigi palju palvekirja sisu meestele seletada, kui tuli kaupmees ja hakkas neid sõimama, eriti seletajat, ja hoovist välja ajama. Säärase häbimisega Tõnisson endale haavavaks ja kaevas asja rahukohtusse, mis kohtuotsuse tulemusel äsja oli sisse seatud. Tunnistajaiks andis ta mehed üles. — Tuli kohtupäev ja kõik mehed olid kohal. Kuid mis sündis: mehed ei julgenud tõtt tunnistada, salates maha, et nad midagi olid näinud või kuulnud. Nad kartsid uut Vene kohut ja võimu. Ainult tuttav talumees, kes juhuslikult mööda minnes oli kaupmehe sajatusi kuulnud, päästis sesukorra oma tunnistusega. Muidu oleks Tõnissonil tulnud veel karistust kanda."

See meeste argus oli Jaan Tõnissoni südamepõhjani vihastanud ja see sündmus oli saanud murrangiliseks tema elus. Sellest peale olevat Jaan Tõnisson ennast veelgi kirglikumalt avaldanud. Ta oli sisemiselt sirge ja enesekindel, ta oli aus kuid vali enese ja teiste vastu, ta ei sallinud argu ega kartusest alandlikke. Sellisena tunneme ja teame teda kogu aja enne iseseisvust ja peale selle saavutamist eesti rahvusliku iseteadvuse rajajana ja juhina.

Olgu need lühikesed read tervituseks teadmatuses viibivale Jaan Tõnissonile.

M. Ü.

Asutati eestlaste abistamisfond

6. dets. toimus Augustdorfis Eesti Ühiskond Saksa Liiduvabariigis (EÜSL) keskkomitee kokkukutsel Eestlaste Abistamisfondi Seksa Liiduvabariigis (EASL) asutamise koosolek. Sellest koosolekust võtsid osa esindajate kaudu Eesti Ev. Luteri Kirik (EELK), EÜSL, Vigast. E. Sõjam. Ühing (VESmÜ) „Võitleja" ja Eesti Punase Risti Keskkomitee (EPRK), kui suuremad abistamisorganisatsioonid Saksa Liiduvabariigis. Eemale jäid Eesti Võitlejate Ühing (EVÜ), kes ei tegele enam karitatiivsete ülesannetega, ja E. Sõjapimedate Selts, kes oma liikmete arvu vähesuse tõttu pidas otstarbekohasemaks iseseisvalt toetusi hankida ja jaotada.

Abistamisfondi juhatusse valiti: esimees kol. H. H. J. Stockeby, EÜSL, abiesimees Artur Tiido, VESmÜ, sekretär adv. E. Reisenberg. EPRK, abisekretär Vold. Sprung, EELK, laekur maj. Aleks. Luik, EÜSL.

EASL büroo asub Eestlaste Keskkomitee juures: 21 a) AUGUSTDORF, b) DETMOLD, Wohnstätte für Ausländer, Bar. 41.

Selle põhjapaneva sammuga loodavad kõik Abistamisfondi ümber koondunud organisatsioonid usalduslikku suhtumist meie abistajate ja abistamiseorganisatsioonide poolt nüüd ja tulevikus. Abistamisfondi juhatus omalt poolt püüab teha oma parimat, et abistamist kogu Saksamaa ulatuses elulähedaselt koordineerida. Esimeseks tungivaks palveks kõigile abistamisega tegelevatele organisatsioonidele on, et need üksikisikute ja üksikute rahvusgruppide killustavad toetuspalved saadaksid seisukoha võtmiseks ja arvamuse avaldamiseks edasi EASL juhatusele, kuna kohapeal on olemas andmed iga toetustvajaja kaasmaalase olukorra kohta.

Sõjainvaliidilede saadetavad toetused, tulgu need EÜSL Keskkomitee, VESmÜ või mõne kolmanda organisatsiooni kaudu, jaotatakse edaspidi VESmÜ juhatuse kaudu, vaatamata sõjainvaliidi organisatsiooni kuuluvusele, et ühtlustada invaliidide abistamist Saksamaal.

Avaldame siinkohal meie sügavamat tänu kõigile lahketele annetajatele ja väsimatutele abistamisorganisatsioonidele ja soovime jõudu ning indu tulevaseks tööks!

Soovime kõigile rõõmsaid jõulu pühi ja õnnerikast uut aastat!

Augustdorfis, 9. detsembril 1953.

Eestlaste Abistamisfondi
Saksa Liiduvabariigis Juhatus

EUROOPA KULTUURKESKUS KOOSTÖÖLE EKSIILTEADLASTEGA

Kuna Euroopa kultuurfondi loomise küsimus Euroopa Nõukogu poolt on viibinud ja praegugi veel lahtine, siis on Euroopa Kultuurkeskus Genfis asunud koostama kava küsimuse omapoolseks lahendamiseks. Kava kohaselt asuks vastavate summade hankimisele Euroopa Kultuurkeskus ise, kes korraldaks ka eksiilteadlaste tööde publitseerimist ja levitamist. Kultuurkeskuse direktor Denis de Rougement on kava vastu suurt huvi osutanud. Kultuurkeskus on ka ERN Kultuurkomisjoni poole pööranud vajalike andmete saamiseks ja komisjoni poolt saadeti neil päevil Genfi pikem ülevaade eesti eksiilteadlaste arvu ja tegevuse kohta koos kokkuvõttega meie senisest kultuurilisest tegevusest.

HEINO AINSAAR:

Nädala tõdetera

JÕULUÖÖ

Õnnest suikuva kuu —
hõbenurga takka,
heljuvad lumehelbed —
punuvad õhtupärga.

Jääkirme kristallid
kuuskede palistuses,
puistamas helisid
äiuvasse rohelusse.

Inimese sammudes
krudisev lumi,
vaotab hämarikku
pühama kõla . . .

Õhuline harmoonia
suatuse keelte'l.
kõlbamas ebemeid
olsatus tundelennus.

Pariis, dets. 1953

3 EUROOPA NOORTE KUTSEHARIDUSE KONGRESS

toimub Belgias Lilles 21.—24. aprillini 1954. a. Sellest osavõtmiseks on ametlik kutse saabunud ERN-ile. Kongressi korraldab European Bureau for Youth and Childhood, milline keskus loodi Haagi kongressi otsusega 1948. a. ja mis praegu töötab Euroopa Liikumise ja Euroopa Nõukogu autorisatsiooni all ja finantseerimisel. Keskuse ülesandeks on Euroopa noorte kutsealalise väljaõppe küsimustega tegelemine, eriti lähtudes tulevase föderatsiooni vajadusist. Arvesse võetakse selle juures ka tulevikus vabaneva Ida-Euroopa vajadusi ja soove. Kongressist event. osavõtmise küsimuse otsustab ERN Kultuurkomisjoni Kooli ja Kasvatuse toimkond.

ESK teated

ESK-le on seni laekunud:

Vahetud annetused: Eskilstuna Eesti Selts — 500 kr.; EELK Boråsi Pihtkond — kr. 79: 60; Gust. Ilmusaar, Huddinge — 50 kr.; J. Soomägi, Stockholm — 15 kr.; fil. lic. K. Säkk, Stockholm — 10 kr.; Richard Maasing, Stockholm — 10 kr.; Johann Vinnal, Kristianstad — 10 kr.; Aleks. Tiitso, Stockholm — 5 kr.; Rud. Krönström, Närkes-Bo — 5 kr.; Aleks. Rannik, Göteborg — 5 kr. ja Paul Laan, Stockholm — 3 kr.

Korjanduslehtedega: Albert Uukareda, Ulricehamn — 160 kr.; Robert Tolli, Landskrona — 115 kr.; Eduard Saulep, Flen — 100 kr.; Ülo Kaljot, Stockholm — 70 kr.; Voldemar Karu, Västerås — 70 kr.; Loviise Kilu, Grisslehamn — 70 kr.; Jakob Kain, Uppsala — 50 kr.; Joh. Kaldma, Trelleborg — 50 kr.; Vambola Klauren, Karlstad — 50 kr.; Gustav Mänd, Hultafors — 46 kr.; Arved Silden, Lessebo — 38 kr.; Elmar Leithammel, Tranås — 35 kr.; Mihkel Kõrnas, Dalsjöfors — 34 kr.; Joh. Remmel, Forsbacka — 30 kr.; Aleks. Heinmaa, Älvängen — 30 kr.; Aleks. Tuuling, Stockholm — 20 kr.; Annus Estra, Upplands Väsby — 20 kr.; A. Maaniidi, Saltsjö-Bo — 15 kr. ja Evald Saarnak, Barsebäck — 5 kr.

ESK juhatus tänab südamlikult kõiki annetajaid ja korjajaid!

ESK juhatus soovib kõigile lugupeetavaile korjajaile ja meie toetajaile häid pühi ja õnnerikast uut aastat!

ESK juhatus